

Sestra LIDIJA, Pavica KUPČERIĆ

Rođena: 6. studenoga 1943.
Prvi zavjeti: 12. svibnja 1966.
Umrta: 2. siječnja 2018.

Iako je cijenila život i sve ulagala da ga očuva i učini što kvalitetnijim, o smrti je govorila često i bez straha. Svjesno se pripremala za taj zadnji čin poslušnosti Ocu na ovoj zemlji. I nitko nije mogao tako dobro organizirati okolnosti prelaska u vječnost kao Gospodin, kojemu je s ljubavlju i žarom služila i pripadala. Ovoga utorka (2. siječnja 2018.) bio je ispovjedni dan za sestre koje su obavljale godišnje duhovne vježbe, ali i za sestre svih zajednica u provincijalnoj kući. I sestra se Lidija ispovjedila u popodnevnim satima, sudjelovala je zatim na večernjoj sv. misi u kapelici zajednice bolesnih sestara, kojoj je i sama pripadala, a nakon mise pošla je, kao i obično, u svoju sobu. Njezina rođena sestra, sestra Silvina, došla je pitati što će večerati i primijetila je da sestra Lidija teško diše, da ne odgovara na pitanje. Odmah je pozvala sestre u pomoć, a ubrzo je stigla i Hitna medicinska služba. Počela je borba za život sestre Lidije. U međuvremenu je primila i sakramente umirućih, da bi u 19 sati i 30 minuta pobjedu odnio ne ovozemaljski, nego vječni život. Naša se draga sestra Lidija smirila u izvoru svakoga života, u Bogu.

Rođena je u Marjancima 6. studenoga 1943. godine. Sljedećega dana krštena je u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Marjancima.

Evo što je sama sestra Lidija, krsnim imenom Pavica, u vrijeme svoje bolesti zapisala o svojem djetinjstvu i životnom putu:

U jeku Drugoga svjetskog rata, nešto prije stvaranja nove Jugoslavije, u obitelji mojih roditelja Đure i Kate Kupčerić, rođ. Korov, rodio se novi život. Bilo je to 6. 11. 1943. godine. Moja sestra Anka imala je tada 5 godina i vjerujem da mi se jako obradovala. U to ratno i poratno vrijeme gotovo sve obitelji tištalo je siromaštvo i neimaština. Kad je meni bilo 5 godina, dobili smo brata, a nakon toga još tri sestrice. Imali smo veoma pobožnoga oca...

Istina, bili smo siromašni, ali nikada gladni, a ni željni bilo čega, jer za bolje nismo znali. Ja sam rado išla u školu i lako sam učila. Željela sam biti učiteljica. Teta nam je često dolazila u goste i pričala nam je o časnim sestrama u Donjem Miholjcu. Pronašla sam časopise i rado ih čitala. Nakon Prve pričesti, koju sam primila u osmoj godini, pitala sam Župnika – mogu li ja u samostan? Odgovorio mi je da mogu, ali kad odrastem. Često i preko tjedna sam odlazila na sv. misu, premda druga djeca nisu išla, zato sam dobila nadimak „opatica“. Kad mi je bilo 15 godina, mogla sam poći u samostan, ali me je pretekla moja starija sestra. Otac mi je branio ići u samostan sve do punoljetnosti, ne znam zašto. Vjerojatno zbog rada i pomoći u obitelji. Trebalo je poći u srednju školu, no tata nije dao ni čuti za komunističku školu, a ni za stipendiju. Tako sam ja osjećala jasni poziv poći u samostan. Jednostavno se nisam mogla oduprijeti tome pozivu u duši. Prijavila sam se Župniku, a on je prenio roditeljima koji nisu pristajali, ali na moje inzistiranje dopustili su mi odlazak od kuće u samostan. To je bilo 1961. godine. Moja mlađa sestra također je pošla za nama u samostan i to 1969. godine, a da ja nisam ni znala. Dobila je ime sestra Zorislava. Jednom sam pitala mamu: Kako to da smo nas tri pošle u samostan, unatoč njihovoj protivljenju? Ona je rekla: „Molila sam Gospu da vam izmoli vjernog i plemenitog Zaručnika.“ Eto sad vidim da je Isus najvjerniji i najplemenitiji Zaručnik.

Dani moje pripreme za redovnički stalež protekli su u radosti i druženju s djevojkama koje imaju isti cilj. Išli smo u školu s ostalim učenicima koji su nas poštivali i voljeli. Bliža priprema za redovnički život počela je 1964. godine. To nazivamo Postulat, a 1965. godine Novicijat. Prve redovničke zavjete položila sam 12. svibnja 1966. godine. Preuzimam dužnost u Bijeljini na kirurškom odjelu u bolnici. Tada smo bile jedine redovnice u uniformi u BiH. To je bio istiniti misionarski rad. Imala sam prilike podijeliti sakrament krštenja maloj umirućoj djeci. Tada je dosta djece umiralo, a većina od njih nisu bila krštena. Unatoč zabrani komunista, uspjeli smo umirućima pozvati svećenika ili ih same pripremiti za susret s Bogom. To je bilo punih 5 godina. Tada je bila

zatvorena naša kuća. To je bila volja Božja. Primljena sam u lječilište u Lipiku na mjesto odjelne sestre. Voljela sam taj odjel jer je malo smireniji rad od kirurgije. Imala sam prilike čuti bolesnike, tješiti ih, pomoći im. Mogla sam i učiti, pa sam u Zagrebu završila višu medicinsku školu. Nakon 5 godina u Lipiku, dala sam se na raspolaganje poglavarima i premještena sam na čeljusnu kirurgiju, 1976. godine, u Zagrebu gdje ostajem do 1998. godine. Rad u operacijskoj sali prilično je zahtjevan. Osjetila sam da nedostaje malo više poznavanja vjerskih istina, poznavanje teologije, jer je bilo često rasprava u operacijskoj sali, kod dugih operacija. Zato sam upisala studij na Filozofsko-teološkom fakultetu kod isusovaca. Bilo je dosta naporno, ali nisam polagala sve ispite, samo sam slušala predavanja.

Sam Bog zna zašto su sestre u operacijskim salama radile tijekom komunističke vladavine. To su bili dani zajedničkog rada i nastojanja da se pomogne bližnjemu. Divila sam se našim liječnicima koji su tako nesebično ulagali svoje vrijeme i zdravlje, uz minimalnu plaću. U vrijeme Domovinskog rata bili su danonoćno na raspolaganju. Tako i američki liječnici, koji su došli pomoći. Čeljusna kirurgija morala se preseliti 1996. godine u bivšu vojnu bolnicu u Dubravi. Budući da su mi bila koljena istrošena i nisam mogla putovati, zamolila sam da me prime na ORL, u operacijsku salu. Tu su već radile naše sestre, a u istoj kući i stanovale. Zadivilo me cijelo osoblje, koje me prihvatilo u toj dobi bez ikakvih prigovora. Ljudi uistinu znaju biti divni. Iako je to hitna kirurgija i česta su gušenja, većina liječnika s velikim mirom i spretnošću pružala je pomoć. Godine 1998. pošla sam u mirovinu i tako dolazim u Đakovo gdje sam dobila dužnost na porti, gdje ostajem 6 mjeseci. Zatim, 1999. godine, odlazim na otok Krk, u Sveti Vid. Nakon dvije i pol godine ponovno se vraćam u Đakovo i radim u fizikalnoj terapiji gdje rado pomažem sestrama u njihovim fizikalnim potrebama. Dužni smo ići onim putem kojim nas poziva Gospodin.

Eto, gotovo sam na smiraju danâ, kao i moja sestra Silvina, i želim dati Bogu hvalu za sve dobro koje mi je u životu učinio i dao. Želim zahvaliti Bogu za sve ljude koje sam susrela, kojima sam mogla pomoći ili su oni meni pomogli i bili mi prijatelji. Za sve želim i dalje moliti. Sretna sam kao Milosrdna sestra sv. Križa. Bogu hvala za milost poziva i ustrajnosti na tom putu, koji nikada ne bih mijenjala. Vjerujem da sam program svojega života dosad ispunila, i to Božjom pomoću:

žrtvovati se za obraćenje grješnika; žrtvovati se za posvećenje svećenika;

žrtvovati se za duše u čistilištu i to: „S Marijom sve za Isusa!“

Najveća je milost u redovničkom životu što smijem svakodnevno pristupiti sv. misnoj žrtvi i pričesti. Zato se isplati živjeti na zemlji!

Uistinu, Bogu hvala na ovako Bogu predanom životu. Hvala i dragoj sestri Lidiji što nam je sama predstavila sebe, da u ovim trenucima, dok ispraćamo njezino tijelo, snažnije doživimo njezinu prisutnost blizinom njezine vjere i duhovnoga nadahnuća.

Sestre, koje su živjele sa sestrom Lidijom ističu brojne njezine vrline, njezine sposobnosti. Sve to što je od Gospodina primila, nesebično je i velikodušno darivala bližnjima. Ističu naročito da je sestra Lidija iznad svega cijnila sv. misu. Tu je crpila snagu za svakodnevne izazove kojih se nije plašila. Bila je dinamična, kreativna, zauzeta za dobro drugih, otvorena za sve što je plemenito, dobro i korisno, mlada duha, spremna podržati zdrave ideje, bez obzira na to od koga su dolazile. Ustrajno je razvijala svoje darove, ali je i drugima pomagala da u sebi otkriju bogatstvo koje im je darovano. Ugrađivala se u zajednicu na sve načine, uvijek spremna na uslugu, uvijek spremna slušati i čuti druge, a i nenametljivo, nesebično darovati od svojega bogatstva.

Dok zahvaljujemo Gospodinu za ovaj bogati redovnički život, za dar njezina ispunjenog života, zahvaljujemo i dragoj sestri Lidiji što se nije štedjela u darivanju iz ljubavi prema „vjernom i plemenitom Zaručniku“, kojemu je potpuno, bez pridržaja pripadala.

Draga sestro Lidija, zahvaljujemo ti za sve materijalne i duhovne darove koje smo od tebe primale. Neka ti Gospodin sve naplati i njegova ljubav neka te ispunja u svu vječnost.

Počivala u miru Božjem. Amen.

s. M. Jacinta Mandura

Sestra BOGUMIRA, Barbara KOŠČAK

Rođena: 16. srpnja 1925.

Zavjeti: 20. travnja 1950.

Umrla: 9. siječnja 2018.



Veliča duša moja Gospodina, životni kliktaj drage nam sestre Bogumire, 9. siječnja je u 8 sati i 10 minuta, najsvečanije otpjevan. Okružena sestrama, jačana molitvom okupljenih, tiho i mirno predala je svoj duh Bogu, izvoru života i svetosti. Još 14. ožujka 1949. godine, zapisala je u svojem Životopisu ovo: Sve sam veselo ostavila iz ljubavi prema raspetom Spasitelju i prema Križu. Ja po svojoj slabosti ne mogu ništa, ali Gospodin je jak i on će mi pomoći, ja vjerujem. U danima smirene starosti znala je reći: Živim radosno svoju starost i iščekujem susret.

Svaki dan mi je darovan. Datum njezina rođenja nekako je nagovijestio da će mala Barbara, kasnije sestra Bogumira, biti uvijek u okrilju i u školi Gospe Karmelske.

Rođena je 16. srpnja 1925. godine, u selu Oštrice, župa Remetinec, u Hrvatskom zagorju, krštena je sljedećega dana. Bila je treće dijete od sedmero braće i sestara u obitelji Petra i Terezije rođ. Zrinski. Čestiti ljudi, privrženi Bogu i Crkvi, živjeli su u obiteljskoj zadruzi sa stricem. Učili su svoju djecu radu i međusobnoj slozi, koja je uvijek podrazumijevala i odricanje. Baka i majka bile su joj prve vjerovjesnice, vodile su je u crkvu, učile moliti. U drugom je razredu primila Prvu pričest i Potvrdu, koju joj je podijelio u Remetincu blaženi kard. Alojzije Stepinac.

Nakon završene pučke škole polako se upućivala u domaćinske poslove. *U kući je vladao mir i sloga. Živjelo se skromnije, primjereno prilikama tadašnjeg vremena, normalan život za one dane. Kad je nastao rat, trpjeli smo oskudicu kao i drugi,* zapisala je ona u svojim sjećanjima. Na prvo proštenje Majci Božjoj Karmelskoj u Varaždin išla je s majkom kad joj je bilo 15 godina i ondje je primila škapular. U obitelji se napose zimi zajednički molilo, a čitalo se i vjerski tisak. Prvi put Barbara je vidjela časnu sestru na slici u Glasniku Srca Isusova. Tada se i u njoj pojavila misao da se posveti Bogu. Učlanila se u Društvo Srca Isusova i obavljala *prve petke*. Pravi zaokret u njezin život unijela je sestra Domina, sestra sv. Križa, kada je došla u posjet zavičaju u njezino selo. Barbara joj je povjerala svoju skrivenu želju, a sestra Domina ju je poučila što sve treba učiniti. Da joj olakša put, sa sobom je u Đakovo ponijela Barbarinu molbu za prijem u Samostan. Odgovor je bio pozitivan. Prevladavši protivljenje majke, uoči blagdana Bezgrješne 1946. godine, stigla je Milosrdnim sestrama sv. Križa u Đakovo, radosna i sretna što je dragi Isus baš nju pozvao. *Bila sam vedre naravi, najviše me veselilo pjevanje u zboru. Voljela sam raditi sve poslove i prva sam se javljala kad je nešto trebalo, a bila sam sa svim zadovoljna,* sjeća se ona u Osvrtu na svoj život.

Kao kandidatice najprije je privatno polagala 5. i 6. razred, a potom je pomagala gdje god je trebalo. Godine 1949. započela je bližu redovničku formaciju.

Poslije Prvih zavjeta, koje je položila 20. travnja 1950. godine, nekoliko godina provela je na filijalama u Otoku, Vukovaru i Vinkovcima, radeći u vrtu, u kući i posjećujući bolesnike. Usput se pripremala za polaganje osmogodišnje škole. Tih godina otvorio se put našim sestrama u bolnice diljem Srbije. U Prištini su već radile naše sestre pa je onamo 1958. godine poslana i s. Bogumira. Učila je od sestara i liječnika radeći na odjelu, a uz rad je završila najprije bolničarsku, kasnije i medicinsku školu. Bile su to godine dojmljivoga iskustva nesebičnosti sestara koje su je nastojale što bolje uvesti u njegu bolesnika. U svojem Životopisu sjeća se i liječnika na Očnom odjelu bolnice u Prištini, kamo je bila raspoređena, koji ju je obazrivo i mudro poučavao pred drugima, govoreći: *Ja znam da vi znadete, ali ja želim da učinite ovako... I pokazao mi je što trebam činiti. Tu sam osjetila opipljivu Božju pomoć,* napisala je.

Na Očnom odjelu u Prištini radila je sve do svojeg umirovljenja 1987. godine. Nakon toga je poslana u Đakovicu, Franjevački samostan. Tu je tiho, brižno i marljivo radila sve kućne poslove. U Đakovici ostaje sve do ratnih zbivanja na Kosovu 1999. godine. Iscrpljena radom i ratnim

okolnostima, došla je u Đakovo. Ubrzo je premještena u Vinkovce da prema svojim silama posluži zajednici. Od 2008. godine darivala se Bogu i sestrama u Đakovu, u zajednici u Domu sv. Josipa.

O svojem odnosu s Bogom posvjedočila je: *Uvijek sam se rado molila Majci Božjoj, shvatila sam da mi je cijeli život bio obilježen njezinom ljubavlju... Osjećala sam da me Bog vodi. Samostanski život mi je bio i jest najveća radost. (...) Toliko je bilo djevojaka u mom mjestu, zašto je Bog baš mene odabrao! – uvijek mi je to draga tajna.* Mlađima bi rado poručila da *molitvom njeguju zvanje, ...da se ne boje žrtve jer bez žrtve ne može se služiti ni Bogu ni ljudima.* Životom je ovo potvrdila.

Sestrinska ljubav, koju je od svoje mladosti njegovala, cijeloga života zračila je iz njezina pogleda, riječi, uslužnosti i dobrohotnosti. *U svemu volja Božja na prvom mjestu, znala je govoriti.* Njezin život obilježila je blagost, tiha, samozatajna, velikodušna privrženost i poslušnost Bogu, poglavaricama i zajednici. Skromna, jednostavna i vjerna, nadasve miroljubiva.

Po njezinoj poslušnosti i predanom služenju neka Gospodin u svim našim zajednicama oživljava i učvršćuje pravi redovnički duh...

Draga sestro Bogumira, zahvaljujemo Bogu za primjer tvojega života, primjer tvoje iskrene jednostavnosti, za dar tvojega služenja u vjeri i iz vjere, za tvoje tiho i ustrajno predanje u ljubavi, za sve tvoje molitve i žrtve. Sada smireno počivaj na Isusovu Srcu, u društvu svojih najmilijih, posebno u društvu svojega dobrog brata Fabijana, salezijanca, kojega si izuzetno ljubila. Uživaj radosti vječnoga života!

s. M. Jacinta Mandura

Sestra Maristela, Marija Šimić

Rođena 16. siječnja 1933.

Prvi zavjeti 12. svibnja 1955.

Umrla 17. siječnja 2018.

Bog moj i sve moje! Bogu hvala za sve! - bio je moto života naše drage sestre Maristele, koja je u utorak, 16. siječnja, u večernjim satima, nakon što joj je tijekom dana pozlilo, prevezena u osječku bolnicu, gdje je u srijedu, 17. siječnja, u 5,30 sati, blago preminula u Gospodinu. Ona, koja je mnogima bila majka i sestra, umrla je u prisutnosti Onoga koji joj je bio sve i zbog kojega se nije dala ni u starosti zaustaviti u ljubavi i vršenju kućanskih poslova u Bogoslovnom sjemeništu u Đakovu prikazujući, kako je sama rekla, svoje molitve i žrtve za bogoslove, da budu sveti svećenici i ustraju u svećeničkom zvanju.

Stojeći uz njezin odar, u ime njezine rođene sestre Josipe, njezine rodbine i poznanika, a napose u ime nas, njezinih susestara s kojima je dijelila svoj redovnički život, i u ime tolikih bogoslova i svećenika, kojima je svojom vedrinom i služenjem bila tiha prisutnost majčinske ljubavi i za koje je posvećivala svoj život, recimo s njom: *Bogu hvala za sve!*

U Životopisu drage sestre Maristele upoznajmo njezino djetinjstvo i mladost, njezine čežnje i ljubav prema Bogu i redovničkom pozivu. Ona piše: *Svjetlo Božje ugledala sam kao osmo dijete Ivana i Julijane 16. siječnja 1933. godine u Ivankovu, gdje sam po svetom krstu postala dijete Božje. Dobra majka vodila nas je u crkvu i učila moliti dok smo još bili mali. Prvu svetu pričest primila sam u rodnoj župi, u Ivankovu, u drugom razredu osnovne škole, 21. lipnja 1942. godine, na blagdan sv. Alojzija Gonzage, koji mi je kasnije bio*

zaštitnik i pomoćnik u izboru zvanja. (...) Od malena rado sam išla u crkvu i molila svetu kronicu. Kad sam završila četvrti razred, ostala sam kod roditelja, iako su mi oni dali na volju, da idem dalje u školu kao dvije moje starije sestre. (...) Kad sam već više došla razumu, pitala sam se: Što ću biti? Koje ću zvanje izabrati? Često sam razmišljala i čitala o djevičanskim dušama koje su podnijele strašne muke, pa i smrt, da očuvaju svetu čistoću. To me je osobito privlačilo. (...) Rado sam čitala glasnike i tražila u njima osobito primjere onih koji su ostavili svijet i pošli u samostan da se žrtvuju za druge. Često sam mislila da i ja ostavim svijet i pođem u samostan. Kad sam 8. rujna 1947. godine primila sakrament Potvrde, od toga dana čežnja mi je sve više rasla za samostanom i sve više sam se uklanjala svijetu. Nije me ništa više veselilo. Povlačila sam se sve više u samoću. Kad sam vidjela koju redovnicu, bila sam sva sretna. Najmilije mi je bilo kad sam išla u Đakovo, i to sam išla najviše da dođem u samostansku crkvu. 15. kolovoza 1949. godine prvi put sam došla na portu i pitala primaju li u samostan. Časna sestra, koja je bila na porti, odgovorila mi je da sada ne primaju, ali dat će dragi Bog pa će opet primati. Drugi put bila sam godinu dana kasnije i tada sam na Veliku Gospu dobila dokumente koje sam trebala ispuniti. Primljena sam u samostan 19. studenog 1950. godine. S velikim pouzdanjem u pomoć Božju započela sam svoj novi život. Pomoć i milost Božja uvijek mi je bila poticaj da budem ono što trebam biti. Dobrotu i ljubav Božju osjećala sam u velikoj brizi dragih poglavara za moje vremenito i vječno dobro, osobito za vrijeme bolesti, koja je trajala 44 dana. (...) 18. listopada 1953. godine stupila sam u postulat. Veliku zahvalnost i ljubav dugujem dragim poglavarima da sam smjela završiti četvrti razred i malu maturu, uz mnoge žrtve sestara učiteljica i ostalih susestara. Bog je velik i ne da se nadmašiti u svojoj dobroti, samo ako se pouzdajemo u njega.

Tako piše tadašnja kandidatice, naša sestra Maristela. Svi, koji poznajemo sestru Maristelu, možemo potvrditi kako su upravo ovaj njezin mladenački žar i njezina povezanost s Bogom imali velik odraz u njezinu redovničkom životu.

Sestra Maristela položila je Prve zavjete 12. svibnja 1955. godine, a Doživotne zavjete 12. svibnja 1961. godine. Svoj redovnički život provela je djelujući gotovo u svim oblicima naše karizme. Početak njezina djelovanja bio je na Vojnoj akademiji u Beogradu, od 1955. do 1962. godine. Njezina tiha prisutnost blagotvorno je utjecala na povjerenje bolesnika koji su joj lako povjerali svoje boli i teškoće. Na toj dužnosti nije dugo ostala. Bila je pozvana na dužnost pomoćnice voditeljice kandidatice u provincijalnu kuću, u Đakovo. Pouzdavajući se u Božju pomoć, prihvatila je na novo polje rada. Na toj dužnosti bit će od 1962. do 1967. godine, kada ju je poslušnost odvela ponovo na novu dužnost, daleko od plodne Slavonije, na obale plavoga Jadrana, u Krčku biskupiju, gdje će najprije raditi uredske poslove, u kancelariji Biskupskoga ordinarijata Krk, od 1967. do 1974. godine, a odatle je premještena u Opatiju, gdje će od 1974. do 1983. godine obavljati kućanske poslove u Rezidenciji Družbe Isusove. Nove dužnosti i nove okolnosti djelovanja tražile su mnogo prilagođavanja i žrtve. Sve je to sestra Maristela prihvaćala s mirom i s povjerenjem u Boga. Od 1983. godine pa do svoje iznenadne smrti posvetila se tihom i požrtvovnom vršenju kućanskih poslova u đakovačkom Bogoslovnom sjemeništu.

U ovom trenutku oprostaja od naše sestre Maristele što drugo možemo reći nego da smo ponosni što smo imali takvu sestru. Iz njezina života jasno uočavamo da ju je Providnost vodila na prava mjesta gdje je svojim predanjem Bogu i svojom osobnošću koja je odavala radosnu, smirenu i požrtvovnu redovnicu, mogla svjedočiti mladim ljudima kako je lijepo biti sva za Boga i sva za bližnjega.

Zahvaljujući za našu sestru Maristelu, za njezin lijep, ispunjen, krjepostan, radostan, predan, svjedočki i svet život, na kraju zajedno s njom recimo: *Bogu hvala za sve!*

Počivaj u miru Božjem. Amen.

s. Meri Gotovac



S. M. JONA, Janica Zemljak

Rođena: 31. kolovoza 1921.

Prvi zavjeti: 28. kolovoza 1943.

Umrta: 24. siječnja 2018.

U polnočnoj tišini od 23. na 24. siječnja, u 1 sat i 25 minuta, u samostanu na zagrebačkom Vrhovcu, ispunila se životna čežnja naše drage sestre Jone za susretom sa Zaručnikom za kojim je radosno čežnula cijeli svoj život. Njezin bi se život mogao izraziti ovim njezinim riječima: *Ja kao bolesnica moram više moliti, u šutnji nositi križ, imati u rukama upaljenu svjetiljku molitve i žrtve da, kada Gospodin pokuca, otvorim i kažem: Evo me Gospodine!*

Život naše drage sestre Jone, mogli bismo reći, bio je prožet radom i molitvom. U tom je vještom povezivanju živjela te je tako ostavila trag uspjela redovničkog života prolazeći svoj križni put s Isusom, slijedeći ga kao milosrdna sestra sv. Križa, jer *sestra sv. Križa nije više svoja nego su križ i ona posvuda zajedno*, reći će ona u podmakloj dobi svojim mlađim susestrama.

Taj je život započeo svoj put pod suncem 31. kolovoza 1921. godine u obitelji Stjepana i Jule rođ. Pupek u Kamenj Gorici/Carevdar. Krštena je u župi sv. Vida u Madžarevu već 1. rujna na ime Janica.

Majka je unosila u srca svoje djece prve istine vjere i ljubavi prema Bogu. Tako je Janica već kod Prve svete Pričesti, dočekavši taj radosni dan, izrekla Isusu svoju želju da postane časna sestra. Tim je putem krenula 1940. godine i došla u Samostan u Đakovo. Nakon kratke pouke o životu u kandidaturi i nakon boravka na filijali u Subotici, vratila se u Đakovo za početak novicijata 1942. godine. Prve je zavjete položila kao sestra M. Jona 28. kolovoza 1943. godine.

Odmah je poslana u službu u zakladnu bolnicu na Sv. Duhu u Zagrebu gdje je od sestara primila pouke u njezi bolesnika, a nakon nekoliko mjeseci prešla je na Dječji klinički odjel bolnice na Rebru. Malena rastom, a velika ljubavlju prema bolesnoj dječici, bila im je bliska i omiljena je bila među njima.

Kada je sestra Jona, zajedno s mnogim drugim sestrama, stavljena pred izbor: preodjenuti se u civilno odijelo ili napustiti bolnicu, odlučila se za ovo drugo, smatrajući to znakom svoje *vjernosti do kraja!* I napustila je 1947. godine svoj omiljeni posao kod bolesnih mališana. Poslije toga bila su dovoljna samo tri dana na zamjeni sestre u bolnici u Gospiću da ju Providnost stavi na novi ispit vjernosti. Treći dan, za vrijeme dežurstva, upala je u bolnicu *milicija* i proglasivši da je ona, sestra Jona, uhićena. Pošla je s njima, ali ni na koji njihov zahtjev i prijetnju smrću nije htjela skinuti redovničko odijelo. *Vi mi ga niste ni obukli, ne ćete mi ga ni skinuti*, usudila se reći. *Ni danju ni noću nisam skidala redovničko odijelo; pošujmo ga, ono će nas čuvati*, reći će kasnije. Odvedena na ispitivanje, bila je tri dana u samici, svezanih ruku, pod prijetnjama prisiljavana da prizna ono što ni čula ni vidjela nije. Na prvi šamar glasno je rekla: *Isuse, hvala ti što bar malo mogu biti slična tebi*. Prijetili su joj i smrću, jer je tih dana ondje bila ubijena sestra Žarka, milosrdnica, ali je ta prijetnja nije slomila. *Redovnica na*

svakom mjestu, pa i zatvoru – zahvalna je Gospodinu za križ. Nikad mi Bog nije bio tako blizu, kao tada, piše ona u svojim sjećanjima. Osuđena je na tri mjeseca zatvora. Bio je to pravi „prijeki sud“, bez podloge i dokaza.

Posjet majke Amadeje Pavlović, tadašnje provincijalne poglavarice, bio joj je svjedočanstvo blizine svih sestara, ali radost što je i u zatvoru ostala u redovničkom odijelu, ispunila je u času susreta srce i sestre Jone i majke Amadeje. U zatvoru se razboljela pa je premještena na zatvorski bolesnički odjel. U viziti ju je prepoznao liječnik, prijatelj njezina brata, i premjestio ju je u gradsku bolnicu gdje su još radile naše sestre. Dogodilo se kratko poslije svih tih događaja da se četverogodišnji sinčić sudca, koji je sudio sestru Jonu, teško razbolio. Donio ga je sestrama u bolnicu i molio za pomoć. Prepoznao je sestru Jonu, došao do nje i pitao: *Sestro, mrzite li vi mene zato što sam vas osudio? Kako bih ja to mogao popraviti?* Spremno je odgovorila da ga ne mrzi, ali savjet je bio doista hrabar: *Idite i ispovjedite se!* Ništa nije odgovorio. Ispovjedio se i postao redoviti vjernik, a sestru Jonu i na ulici hrabro je pozdravljao...

Godine 1949. morale su sve sestre, budući da nisu pristale redovničko odijelo zamijeniti civilnim, kako u Zagrebu tako i u Gospiću, napustiti rad u bolnici.

Providnost je sestri Joni, kao i drugim sestrama, otvorila druga vrata, posluživši se znamenitim vojnim liječnikom, tada svjetski poznatim kardiologom dr. Papom, koji je vodio Vojno-medicinsku kliniku u Beogradu. Dr. Isidor Papo, koji ih je pozvao, upoznao je naše sestre kada je u Samostanu u Đakovu, za vrijeme Drugoga svjetskog rata, bila smještena partizanska bolnica, a on je i tu bio liječnik. Sestra Jona snašla se i u Beogradu, na kirurškom odjelu, a potom je 1958. godine prešla u bolnicu u Prištinu, gdje je ostala do umirovljenja 1979. godine. Već naviknuta na mentalitet i potrebe pretežito albanskoga stanovništva, ostala je na Kosovu još tri godine, pomažući u Župi sv. Antuna u Đakovici. Zatim je prešla u Zagreb, u Marijin dom, godine 1983., da bi nastavila svoju službu ljubavi dvoreći u zajednici bolesne sestre. Ovdje je prionula novom revnošću u poznatu joj službu njege, sada svojih bolesnih susestara.

Sestru Jonu resila je oznaka neumorne brige za bolesnike, bez obzira na dob i starost. Ona je voljela običi bolesnike pa i nakon toga što im je sve potrebno učinjeno i posluženo. Obavljala je i u svojoj zajednici tu dužnost, kao nekad u bolnici. Nije bolesnicima dovoljno samo donijeti sve što traže. Oni ne smiju ostati dugo bez nadzora jer *nikad se ne zna što se bolesniku može dogoditi u jednom času*, odgovarala bi na nagovaranje sestara da se ide odmoriti. Velikom strpljivošću i neumornom ljubavlju služila je nepokretnim sestrama.

Otkuda sva ta revnost i trud? Čitajući njezine brojne duhovne, zapise možemo reći: Evo istinite milosrdne sestre sv. Križa! Sestra Jona težila je ostvariti život s Bogom i u Bogu, prema duhovnosti otajstva Krista Raspetoga: *Sestra sv. Križa može izvršiti svoje poslanje ako ju nosi duh Družbe – ljubav prema Bogu i bližnjemu, prema zajednici. Zato moram moliti otvorena srca i imati upaljenu uljanicu u rukama kad Gospodin pokuca da mogu otvoriti i reći: Evo me Gospodine. Moj je djelokrug trpljenje, žrtva, molitva i strpljivost u tišini. A oslonac mi je sveta Euharistija i majka Marija, koja kao moj uzor stoji uz Križ. Kalvarija je mjesto koje je Nebu najbliže. Samo pod križem može sazreti plod za vječnost.* Duh ovih redaka, izvađenih iz njezinih zapisa, osjećao se u njezinoj blizini i onda kada je sama bila bolesnica, kada su iz punoga srca navirale riječi koje su otkrivale tajnu ovoga života, čija je radost izvirala iz prihvaćenoga životnog križa. Njezina bolesnička sobica bila je mjesto vječnoga klanjanja. Pred slikom ludbreškoga čuda klanjala se Krvi koja je s križa potekla i molila glasno. *Prihvaćam teškoće i križ radi Isusa i tako pomažem drugima da upoznaju Isusa i zavole ga.*

Svoj je život zamislila i provodila u trajnoj molitvi tako da je svakomu danu u tjednu dodijelila posebnu molitvenu nakanu. Na srcu joj je bila Crkva, draga Družba (vrhovno vodstvo, provincija i njezin podmladak, zajednica, patnici). Kako se radovala svakoj novoj kandidatici! Još 2009. godine govorila je, sjećajući se naših utemeljitelja i izvora Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa: *Pođimo na izvore. Neka nam naša televizija budu Križ i Svetohranište... Molimo jedna za drugu da u ovo naše*

vrijeme možemo križ razumjeti, ljubiti ... i u duhu vjere živjeti karizmu ljubavi. Molimo da nam križ bude više u srcu nego na grudima. Jesam li ostala vjerna križu ili sam nešto tražila natrag od svoje žrtve? Križ i patnje bit će nakit za haljinu koja će me resiti svu vječnost. U takvoj haljini želim ići u susret Zaručniku. Hvala Ti, Isuse, što smijem umrijeti kao sestra sv. Križa. (2009.)

Svaka godišnjica obnove zavjeta bila joj prigoda da izlije iz srca svoju radost zbog poziva milosrdne sestre sv. Križa i ponovi svoju molitvu za vjernost do konca. Liturgijska vremena bila su joj izvor nadahnuća za uvijek novi način predanja života u ruke Božje. A u središtu njezina duhovnog stremljena bilo je sjedinjenje s Isusom u vršenju volje Božje. *Isus u srcu!*

Svaki je dan ponavljala obnovu zavjeta i svoje prikazanje Bogu te se svjesno, do zadnjega časa, pripremala za susret s nebeskim Zaručnikom. U poteškoćama visoke starosti i bolesti nije se tužila, a zadnji je dan još smogla snage pjevati pjesmu *Majci Božjoj Bistričkoj!*

Draga naša sestro Jona, svi tvoji zapisi, razgovori i molitve, kao i sve tvoje žrtve dočekale su te u Knjizi života, koju je danas otvorio Gospodar života i smrti na radost, vjerujemo, Nebeske Majke, naših utemeljitelja i naših susestara, kao i svih stanovnika Neba, kao svjedočanstvo da samo put Križa vodi u nebo!

Ti si sa sobom ponijela preko praga smrti sve ono što si u srcu njegovala za života. Stoga se nadamo da ne ćeš zaboraviti moliti za nas, da nas Gospodin obraduje zvanjima kakvo je bilo tvoje, i čvrsto zasadi drvo svoga Križa u Hrvatsku provinciju kako bi ono i dalje svijetlilo naraštajima koji dolaze.

s. M. Blaženka Perković



S. M. PETROMILA, Stošija MAZIĆ

Rođena:	11. siječnja 1925.
Prvi zavjeti:	28. travnja 1949.
Umrla:	31. siječnja 2018.

Kada je naša draga sestra M. Petromila, ispraćajući prošli tjedan preminulu sestru Jonu, stavila na nju ruke i molila: *Nemoj dugo čekati da dođeš po mene* - bio je to odjek vjere iz srca koje je čeznulo za susretom s Isusom, za kojega je živjela i kojemu se nadala cijeli svoj životni vijek.

Toj vjeri nije Gospodin odolio, nego ju je brzo ispunio. Njezino čekanje na konačni poziv trajalo je nepuna tri dana. Preselila se tiho, u noći 31. siječnja, u 93. godini života, otpraćena molitvom svojih susestara, te se pridružila sestri Joni i mnogim vjernim Milosrdnim sestrama sv. Križa.

Ovu je sestru Gospodin pozvao u zajednicu Milosrdnih sestara sv. Križa s dalekoga otoka Ugljana. U obitelji ratara Kuzmana Mazića i Matije-Marije rođ. Marcelić, u Preku, o. Ugljan, ugledala je 11. siječnja 1925. godine svjetlo dana djevojčica koja je na krštenju u Župi Gospe Ružarice u Preku 18. siječnja dobila ime Stošija. Iako se do kruha za obitelj dolazilo teškim težačkim radom, nisu roditelji zapuštali vjerski odgoj svojih devetero djece, od kojih je četvero otišlo u vječnost već u ranom djetinjstvu. Majčine vjerske pouke usijecale su se duboko u srce male Stoše, tako da je radost zbog *dolaska Isusova u njezino srce u sv. Pričesti* izražavala *skakanjem od radosti*. U svojem veselom stilu pošla je u školu, ali joj se škola nije uvijek sviđala. *Ponekad su učitelji bili strogi*, pa ni kazne nisu izostajale. Stoga nije voljela školu. Ipak je kod kuće završila pučku školu.

A prva misao na odlazak u samostan javila se već u djetinjstvu, o čemu se nije ustručavala glasno govoriti. Roditelji nisu pokazivali zanimanje za njezino „pričanje“ pa je i ona prestala o tome govoriti. Teške prilike Drugoga svjetskog rata proživljavala je u izbjeglištvu, zajedno s obitelji, pod opasnom talijanskom okupacijom. *Mislila sam da ne ćemo ostati živi*, zapisala je.

U zreloj dobi, pitanje posvete života u samostanu tražilo je od nje odgovor i postalo je goruće kada je jedna kandidatice Milosrdnih sestara sv. Križa iz njihova mjesta došla u posjet zavičaju. Njoj je Stošija predstavila svoju želju i zanimala se za mogućnost dolaska u Samostan. „Nije ti u samostanu kao kod kuće, da možeš raditi što želiš“, rekla joj je kandidatice o životu za koji se Stošija zanimala. Ona se ipak nije dala smesti, nego je pošla s tom kandidaticom u sestarsku zajednicu u Herceg Novi, gdje je čekala poziv u kandidaturu, bude li ju ta zajednica preporučila. Nakon sedam mjeseci pozvana je Zagreb, gdje dopunjava naobrazbu u šestogodišnjoj školi, i potom u Đakovo da bi *sva sretna započela* bližu redovničku pripravu. U novicijat je ušla 10. travnja 1948. godine, primivši redovničko ime sestra M. Petromila. Sljedeće godine položila je Prve zavjete. Iz svojega je djetinjstva, mladosti i rodnoga kraja ponijela duboku, zdravu i pravu pobožnost, čestitost, marljivost i veliku snagu duha. Na tim je zdravim temeljima nastavila izgrađivati svoj redovnički život.

Otvorene i spremne duše za sve pozive sestara poglavarica, krenula je poslije zavjeta na put Milosrdne sestre sv. Križa. Najprije je pošla u Porat, o. Krk, gdje se vrlo dobro snašla u obradi vrta. Nakon tri godine pozvana je u Đakovo (1953.-1955.) da privatno polažući ispitu dopuni svoju osnovnoškolsku izobrazbu. Tu se potom pripremila za službu bolesnicima u našoj Bolničkoj školi, koja je u to vrijeme djelovala u Provincijalnoj kući u Đakovu, u posebnim prilikama poratnoga vremena. Te su okolnosti bile uzrokom odlaska naših priučenih sestara bolničarki u daleko Skopje, gdje ih je vojna bolnica dočekala objeručke. Tamo je upućena i sestra M. Petromila. U gradu na Vardaru, u okolnostima katoličke dijaspore i stranoga jezika, mlada je sestra Petromila s puno pažnje i dobrohotnosti nastojala pomoći bolesnicima, bez obzira na vjeru i narodnost, te se u tom služenju nije umarala niti se je dala nadmašiti. Tu je ostala samo godinu dana. Istim je marom nastavila raditi u Srijemskoj Mitrovici (1958.-1985.), gdje je također ostala u sjećanju kao požrtvovalna njegovateljica bolesnih. Ondje ostaje nakon umirovljenja kao njegovateljica devet bolesnih starica u privatnim kućama. Sve ih je dopratila do njihova prijelaza u vječnost. Posvuda i sve do konca života potvrdila je ocjenu redovničkih odgojiteljica, koje su je prosudile kao *uslužnu, popustljivu, požrtvovalnu i savjesnu*. U službi bolesnika njezina je narav pronašla sebe, a bolnica je u Sr. Mitrovici vidjela njezinu spremnost za svaki posao, njezinu savjesnost i sigurnost u ono što je činila. Tako je jednom u svojoj jednostavnosti i poniznosti poslušala liječnika koji je tražio da ponovi pretragu za određivanje krvne grupe uz primjedbu: *Ponovit ću, ali sam sigurna da je točno ovo što sam prvi puta napravila*. I bilo je točno. Poštovanje prema njoj i prema svim sestrama te sigurnost liječnika u njezin posao time je još više porasla. Njezino osnovno obilježje bila je redovnička poslušnost, pobožnost i požrtvovalnost. U Srijemskoj Mitrovici sjećali su se još dugo godina poslije njezina odlaska sestre M. Petromile kao „dobre, dobrohotne i nesebične časne sestre“.

Nakon završene službe u bolnicama (1955.-1985.), stigla je sestra M. Petromila u našu kuću u Zagrebu, Vrhovac 43, ali ne zato da bi uživala u umirovljeničkim danima, nego da na nov način nastavi svoje služenje bolesnima i potrebnima: u privatnoj dvorbi bolesnika. Gotovo deset godina išla je u pomoć bolesnima u privatne kuće diljem Zagreba. Kad više nije mogla odlaziti u pomoć ljudima izvan kuće, posluživala je s puno ljubavi i razumijevanja susestre slabije od sebe, bila je kod pripreme variva, pomagala je u vrtu ili je pak vrijednim rukama još heklala lijepe tabletiće, slušajući usput Katolički radio ili Radio Mariju, da bi zajednici prenijela ono što je lijepoga čula. Ona se nije ustručavala započinjati duhovne teme. Veliki joj je križ zadavao

oslabljeni sluh. Taj je nedostatak nadoknađivala čitajući tumačenja nedjeljnih čitanja te uranjajući u Otajstvo od kojega je živjela njezina predanost Bogu i zajednici. A nije joj bilo teško, tijekom propovijedi ili predavanja u duhovnim vježbama, stajati pod zvučnikom, tijekom cijeloga predavanja ili propovijedi, kako bi što bolje razumjela pouku ili tumačenje odlomka Sv. pisma. Živo se zanimala za događanja u Provinciji i Družbi i iskreno se radovala svakoj novoj kandidatici kao Božjemu daru i znaku da Bog na nas misli. Do u duboku starost resilo ju je bistro pamćenje i zdravo prosuđivanje događaja. Pa i kada ne bi čula o čemu je riječ, *znala je, po gestama govornika, prepoznati je li riječ o Bogu ili o njoj samoj.*

U zajednicu bolesnih sestara „Marijin dom“ na Vrhovcu prešla je 2002. godine, zajedno s bolesnom sestrom Seforom, kojoj je s puno ljubavi služila i dopratila ju je do njezina prijelaza u vječnost. Njezina svjesna priprava na *susret sa Zaručnikom* nastavila se po malim službama u zajednici i dnevnom molitvom pred Presvetim; svaki je dan adorirala s Božjom riječi u ruci. Ona je voljela Isusa i voljela je sve svoje sestre.

Draga naša sestro M. Petromila, Presveto Srce Isusovo, čiji te je *lik raširenih ruku dočekao na samostanskoj porti* prije 72 godine, vjerujemo da te je sada zagrlilo i dočekalo riječima: *Dođi blagoslovljena Oca mojega! Jer, ... oboljeh i pohodila si me (usp. Mt 25,36).*

Gospodine Isuse, daruj joj pokoj vječni!

s. M. Blaženka Perković

S. M. ERMINA, Kate (Katica) CELEBRINI

Rođena: 3. travnja 1924.
Prvi zavjeti: 11. travnja 1945.
Umrla: 2. veljače 2018.

Na blagdan Svijećnice – blagdan posvećenoga života još je jedan Bogu posvećeni život u našoj zajednici dovršio svoju posvetu na ovome svijetu i nastavio slavlje u vječnosti.

U 94. godini života i 73. godini zavjeta preselila se naša sestra M. Ermina tiho, usred dana, u vječni život. Na današnji je blagdan mnogo puta u svojem dugom životu, s upaljenom svijećom, obnavljala svoje prikazanje i posvetu, da bi se danas ispunio Šimunov hvalospjev dana: *Sad otpuštaš slugu svoga..., jer vidješe oči moje spasenje tvoje!*

Otok Krk na sjevernom Jadranu okruženje je njezina djetinjstva. Sve do novijega procvata turizma na našim otocima, jedva se znalo za malo mjesto Porat na o. Krku. Do tada su ljudi toga dijela naše Domovine jeli ribarski i ratarski *kruh sa sedam kora*, kako bi rekao naš narod. Ali kao tvrd kruh, tako bijaše tvrda i vjera toga našeg primorskog ratara i ribara, a brojna djeca u obiteljima svjedoci su toga sve do danas. U obitelji Miroslava Celebrinija i Marije rođene Radić, u Portu, šestero je djece učilo od rana moliti i raditi *te živjeti kršćanski i u strahu Božjemu*. Kao drugo dijete od šestero braće i sestara rodila se 2. travnja 1924. godine djevojčica koja je krštena u Župi sv. Apolinarija u Dubašnici i dobila ime Kate. Katino djetinjstvo teklo je uobičajeno sve do polaska u školu koja je bila u selu Bogović. U školi je bila i priprema za Prvu sv. Pričest koje se sjeća *kao najradosnijega dana u životu*. Uz male pomoći oko mlađe braće Katica je rado *promatrala svoje divno more i njegovu čar*, napose o zalasku sunca. Ali radost djetinjstva pomutila je iznenadna smrt majke, kada je Kate bila u trećem razredu pučke škole. Bol, koju je tada doživjela, usjekla joj se duboko u srce i nosila ju je u duši gotovo cijeli život. Mlađu braću i sestre uzele su tete u svoje obitelji, a Kate je sa starijim bratom ostala uz oca. Prihvatila se kućnih poslova u koje su je

upućivale dobre susjede te je nakon kraćega prekida nastavila sa školom. U selu je susretala časne sestre različitih Družbi - sestre sv. Vinka, Milosrdne sv. Križa kao i sestre Srca Isusova koje su prosile za siromašnu djecu. One su u njoj probudile želju da se posveti Bogu. Tu je svoju želju izrekla ocu. Otac je najprije bio nesklon ispuniti joj želju, ali ju je ipak, nakon nekog vremena, poslao u Split k sestrama franjevkama u školu, *gdje se još više učvrstila u zvanju*. Pored sestara franjevki, čula je ona i za Milosrdne sestre sv. Križa u Đakovu, o kojima su pričale dvije kandidatice iz Svetoga Vida. Tako se odlučila javiti u daleko Đakovo gdje je primljena u kandidaturu 1940. godine. Na oblačenju, pri ulasku u novicijat 1944. godine dobiva redovničko ime sestra M. Ermina, a svoju je odluku da živi život Milosrdne sestre sv. Križa potvrdila Prvim zavjetima 1945. godine.

Da bi se osposobila za rad u bolnici, uputile su je sestre poglavarice u samostansku bolničku školu u Đakovu, a potom je poslušnost šalje u samaritansku službu. Najprije se uključila u rad sa susestrama na Rebru, koje su je uvodile u praktični dio njege bolesnika.

Zatim je od 1948. do 1951. godine bila u bolnici u Vukovaru i Sl. Brodu. Kako se tada u bolnicama otpuštalo sestre, nije bilo lako dobiti trajno zaposlenje. Tako se sestra Ermina od 1951. do 1953. godine našla u bolnici u Knez Selu, prihvaćajući se različitih poslova. Budući da je sestrama u njezinu rodnom Portu u ono poratno doba prijetio izgon, ako nisu rodnom iz toga mjesta, poslale su sestre poglavarice sestru M. Erminu onamo kako bi ostanak sestara u Portu bio sigurniji. Kad se bura oko protjerivanja sestara ondje stišala, opet je ona bila spremna slijediti poslušnost. Ona ju je odvela u bolnicu u Stari Bar, u Crnu Goru, gdje su objeručke primale sestre koje su hrvatske bolnice otpuštale, najčešće zato što nisu htjele odložiti svoje redovničko odijelo, a ponekad i napustiti sveto zvanje.

Put milosrdne ljubavi započela je sestra M. Ermina u Starom Baru 1954. godine u službenju na dječjem odjelu. Za njegu bolesne djece bila je kao stvorena. Malena rastom, živahna i okretna, tu je doživljavala radost i uspjeh, a njezine su plave oči iskrile od sreće, osobito onda kada su se izliječena djeca vraćala zdrava svojim domovima. Njezina ćud, nalik ćudi malenih, koju nam je Krist stavio za uzor, došla je do izražaja u lakom rješavanju nesporazuma i dobroj suradnji s osobljem, napose kao voditeljica dječjega odjela, u raspoređivanju posla, vođenju ljekarne i tomu sličnoga zaduženja. I u sestarskoj zajednici djelovala je ugodno kad je svojom vedrinom i spremnošću na šalu znala blažiti razne teškoće. Kad ju je skućeni stambeni prostor sestara podsjećao na „sprešane sardine“, te izazivao smijeh, lakše su se podnosile teškoće u kojima su sestre živjele i radile. U Baru je ostala 30 godina - cijeli radni vijek - i dočekala je 1985. godine mirovinu.

Nakon umirovljenja, smjela je tri mjeseca dvoriti bolesnoga ujaka, svećenika fra Teofila Radića, TOR, na Krku. Nakon njegove smrti ostala je u sestarskoj kući u Sv. Vidu, o. Krk, i posvetila se rado čuvanju djece dok su im roditelji bili na poslu. Tako je i ondje više generacija malenih prošlo kroz "vrtić" sestre Ermine. Konačno je 1995. godine morala odustati od toga omiljenog posla zbog bolesti srca. Prešla je u samostan u Zagreb, Vrhovac 43, da se ondje liječi.

Osobitost sestre Ermine bila je ta što je uvijek i svagdje nastojala služiti Gospodinu *u veselju*, kako kaže psalmist, a da pritom nije štedjela svoje snage. Znala je i na bolesničkom odjelu pronaći nove mogućnosti da na svoj način slavi dobrog Boga i razveseli susestre. *Vrijeme koristim pletući male ukrase, moleći i pjevajući veličam nebeskoga Zaručnika svojim redovničkim životom; iz dana u dan sve sam pripravnija za susret s Ocem, Sinom i Duhom Svetim, s Blaženom Djevicom Marijom i s našim utemeljiteljima, te sa svojim pokojnicima*, piše ona u svojem *Životopisu*. U zajednici je obavljala male službice do 2010. godine, a potom je i sama postala potrebna pomoći sestara.

Budući da je oporavak, nakon slomljenoga kuka 2013. godine, tekao polako, njega, koju je tada trebala, mogla joj je biti pružena na bolesničkom katu u provincijalnoj kući, kamo je potom i premještena. Bio je to za nju novi početak i ne baš tako lagan. Tu se susret, za kojim je čeznula i nebo kojemu se radovala približio i dogodio na blagdan Prikazanja Gospodinova.

Draga naša sestro M. Ermina, ti si svoj život Milosrdne sestre sv. Križa darovala u službenju malenima i u njima primala i liječila Isusa, slijedeći njegovu riječ: *I tko primi jedno ovakvo dijete u*

moje ime, mene prima (Mt 18, 5). Vjerujemo i nadamo se da je Isus sada tebe primio u svoje društvo i društvo dječice o kojima reče da je njihovo kraljevstvo nebesko (usp. Mt 19, 14).

Gospodine Isuse, budi joj punina radosti vječne!

s. M. Blaženka Perković



Sestra ANIJANA, Milka LELAS

Rođena: 11. rujna 1946.

Prvi zavjeti: 13. svibnja 1969.

Umrla: 19. ožujka 2018.

U zajednici sv. Josipa u Đakovu, na blagdan sv. Josipa, bilo je svečano, blagdansko ozračje. U 15 sati bolesnice su u sobi, u kojoj je ležala sestra Anijana, uobičajeno obavljale svoje pobožnosti. Nakon što su izmolile Kronicu Božjega milosrđa i ostale svoje molitve, iznenada se pogoršalo zdravstveno stanje drage nam sestre Anijane. Osoblje se bezuspješno trudilo pomoći joj. Istina, u posljednje vrijeme vidjelo se da bolest napreduje, ali nije se očekivalo da će nas sestra Anijana tako brzo napustiti. U 15 sati i 45 minuta mirno je Bogu predala svoj duh i pridružila se nebeskomu slavlju.

Sestra Anijana voljela je život i ljude, a isto tako svoju zajednicu, svoje redovničko posvećenje, kao i život molitve i žrtve, što smo na njoj uvijek opažali.

Rođena je 11. rujna 1946. godine u malom selu Dalmatinske zagore, Kosore. Krštena je 28. rujna 1946. u župnoj crkvi Gospe Ružarice u Vrlici. Roditelji, Ilija i Ana Lelas rođ. Plazonić, od Boga su primili petero djece, od kojih je jedno umrlo u ranoj dobi. Milka je odrastala uz dva brata i jednu sestru. Osnovnu školu pohađala je u rodnom kraju, a početkom svibnja 1956. godine obitelj se preselila u Srijem, u Bapsku. Bila je to velika promjena za cijelu obitelj. U Bapskoj je nastavila pohađati osnovnu školu i vjeronauk. Već od trećega razreda osnovne škole morala se uključiti u sve kućne poslove jer su majka i starija sestra odlazile u polje raditi. Milka je već tada imala istančano zapažanje učinaka milosti Božje u svom životu. Godine 1957. primila je Prvu svetu Pričest. Tom prilikom, kako je sama zapisala: *Rekla sam Isusu da bih voljela biti časna sestra. O tome nisam nikome pričala. Mislila sam, dosta je da Isus zna.* Ponekad je ovu želju izrekla među vršnjacima u školi. Uvjeravali su je da ona nije za to jer je živahna, pa im se više nije povjeravala. Nakon završene osmogodišnje škole, 1962. godine, upisala je i uspješno u Osijeku završila dvogodišnju „Birotehničku školu“, a zatim se tu i zaposlila. U teškoćama, koje su je često pratile, jačala je duh kratkim uzdasima, što je naučila iz knjiga i molitvenika. Išla je redovito na svetu misu i primala sakramente. U tim se okolnostima njezino redovničko zvanje sve više budilo i razvijalo. Nakon jedne duhovne obnove u Đakovu 1966. godine, i nakon puno molitve, odlučila je ostaviti sve i poći u samostan. To je i učinila 17. travnja 1966. godine. U kandidaturi pohađala je godinu dana Katehetsku školu u Samostanu u Đakovu. Sljedeće

godine započela je bližu redovničku formaciju, a 13. svibnja 1969. godine položila je Prve svete zavjete, redovničkim imenom sestra Anijana. Nakon zavjeta obavljala je 11 godina uredske poslove u Biskupijskom ordinarijatu u Đakovu sve do 1980. godine. Sljedećih šest godina provela je u Komiži kao sakristanka. Ponovno su joj dodijeljeni uredski poslovi u Krku, Biskupski ordinarijat, do 1998. godine. Nakon toga godinu dana obavljala je razne poslove u Zagrebu, u zajednici pri sjedištu Hrvatske biskupske konferencije, zatim djeluje godinu dana kao sakristanka u Osijeku, i dvije godine u Komiži. Od 2002. do 2004. godine boravila je na Rebru i pomagala je u Postulaturi bl. Alojzija Stepinca u Zagrebu. Godine 2004. preuzima u Zagrebu, Vrhovec 43, brigu za kućnu knjižnicu. Na toj dužnosti često se uključivala u razne poslove u kući i po uredima u gradu punih 13 godina. Zbog bolesti 2017. godine premještena je u Đakovo na liječenje i ubrzo je dospjela u zajednicu bolesnih i starijih sestara u Đakovu. Njezine zdravstvene teškoće dnevno su bivale veće, jer je bolest brzo napredovala.

Da bi mogla svugdje dobro i blagotvorno djelovati te mnogima pomagati na razne načine, crpila je snagu iz molitve. Posebno ljubavju štovala je Presveto Srce Isusovo i Gospu. Promicala je pobožnost predragocjenoj Krvi Isusovoj i uključivala se rado u razne aktivnosti na planu Crkve. Na dužnostima bila je svugdje zapažena kao marljiva, temeljita, pouzdana, uredna, požrtvovna, dosjetljiva i dobrohotna. Sa svojim osmjehom, finoćom, blagošću i jednostavnošću otvarala je mnoga vrata, pa je s uspjehom činila mnoge usluge koje se dugo pamte. Nije birala komu će pomoći. Svaki čovjek u potrebi bio je njezin bližnji, za kojeg se zauzela koliko god je mogla. Uvijek i rado ponavljala je riječi koje je još u mladosti naučila: *Isuse, ovo je tebi za ljubav.*

Po dolasku u Đakovo, na odjelu bolesnih sestara, iako je i sama bila oslabljenih sila, pomagala je sestrama slabijima od sebe. Kad to više nije mogla, u danima svoje teške bolesti, bila je zadovoljna, zahvalna, strpljiva i tiha, bez posebnih zahtjeva i puna razumijevanja za druge.

Po zaslugama privržene i nesebične ljubavi prema Bogu i bližnjima neka naša s. Anijana, ugleda lice Božje i nakon svoga neumornog služenja uživa u nebeskim radostima.

Dok molimo za njezinu plemenitu dušu, kao zajednica zahvaljujemo dobrom Bogu za dar koji smo imali u sestri Anijani.

Neka nam ona izmoli dobrotu srca koja ne poznaje granica i milost svesrdnog služenja Bogu i bratu čovjeku. Počivala u miru Božjem u zajedništvu sa svima svetima.

s. M. Jacinta Mandura

Sestra MLADENA (Kata) ŠPANJEVIĆ



Rođena: 16. srpnja 1940.
Prvi zavjeti: 12. svibnja 1966.
Umrla: 17. svibnja 2018.

U ranim jutarnjim satima, 17. svibnja 2018. godine, u 3 sata i 30 minuta, Gospodin je pokucao i našao sestru Mladenu budnu i spremnu da mu pohrli ususret. Iščekivala je dolazak svojega Zaručnika, naročito u zadnjim danima teške bolesti. U bolesti, kao i u životu, znala se nositi i s velikim, i s malim poteškoćama. Nije se žalila, nego je s osmjehom na licu i mirno osmišljavala sve što joj se događalo. A u njezinu životu, već od djetinjstva, bilo je patnje na pretek.

Kao treće dijete, rođena je 12. svibnja 1940. godine u Đurđancima, u vjerničkoj obitelji Kuzmana i Barice rođ. Perković. Krštena je u župnoj crkvi u Vrbici 20. srpnja 1940. godine i dobila ime Kata. Jedna joj je sestra umrla još kao mala, tako da je Kata rasla uza svoju stariju sestru Evu. Imala je tek tri godine kada joj je otac poginuo. Djetinjstvo joj je ipak bilo lijepo, iako je u široj obitelji bilo više smrtnih slučajeva.

Godine 1947. pošla je u školu i pokazala se dobrom i uzornom učenicom. Pohađala je i vjeronauk. U trećem razredu primila je Prvu sv. Pričest, a 1953. godine sv. Potvrdu. Godinu dana kasnije, prijavila se u Samostan Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu, ali primljena je dvije godine kasnije, u srpnju 1956. godine. Kod kuće je rado pratila razgovore starijih. Više puta čula je kako govore o samostanu, da se u samostanu služi dragomu Bogu i kako se to više isplati nego ljubiti ono što je prolazno. Ovi su razgovori još više učvrstili njezinu odluku.

Kao kandidatice završila je osmogodišnju, kasnije i bolničku školu. Više je puta išla na ispomoć sestrama u razna mjesta.

Kad je bila u dvadesetoj godini, umrla joj je majka. Smrt najdraže osobe teško je prihvatila, ali je vjerovala da je njezina majka kod Gospodina i to joj je davalo snagu.

Godine 1964. ušla je u postulat, godinu dana kasnije u novicijat. Dobila je redovničko ime sestra Mladena. Radujući se ulasku u novicijat, zapisala je: *Gospodin će za mene dovršiti ono što sam započela. Gospodine, dobrota tvoja traje do vijeka, ne ostavi djelo ruku svojih (prema Ps 137).*

Prve zavjete položila je 12. svibnja 1966. godine i odmah nakon zavjeta poslana je u Prištinu, za njegu bolesnika u bolnici. Najviše je radila kod novorođenčadi. Uz rad u bolnici, završila je Srednju medicinsku školu. Rado se sjećala doživljaja iz bolničke službe u Prištini. Bolesnike je znala ohrabriti, iznoseći im istinu o pravom životu u vječnosti i kako je ona zbog toga života postala časna sestra. Mnoge je približila Bogu i pripremila na prelazak u sretnu vječnost.

Iz Prištine je 1970. godine premještena u Đakovo, u provincijalnu kuću, gdje je šest mjeseci s ljubavlju njegovala naše bolesne sestre. Brzo je iz Đakova poslana u Vukovar, također za njegu bolesnika. U Vukovaru je provela dvadeset godina (1971.-1991.), uglavnom na odjelu za novorođenčad. Uz požrtvovni rad u bolnici u Vukovaru, uspješno je u Beogradu završila Višu medicinsku školu.

Sestra Mladena nije samo radila ono što je pripadalo njezinoj redovitoj službi. Puno je pomagala mladim obiteljima, naročito oko novorođenčadi. Svojom spontanom jednostavnošću i dobrohotnošću pobuđivala je u njima i osjećaj za Boga i Crkvu. U susretima s rubnim kršćanima, često je bila kao poveznica s Crkvom u koju bi se nakon dužega vremena oni opet vratili. Posebnu karizmu imala je za umiruće. Posjećivala ih je i po kućama i u bolnici. Uspješno ih je pripremala za sakramente ispovijedi i bolesničkoga pomazanja. Bolesnici su je rado prihvaćali. Imali su u nju puno povjerenja. Preko nje je Božje milosrđe snažno djelovalo. Jedan je umirući bolesnik svojoj kćeri rekao: *Vidiš kako se sestra Mladena za mene zauzela kod dragog Boga.* Nakon toga je umro smiren i spokojan.

U svojoj bolničkoj službi proživjela je i strahote Domovinskoga rata u Vukovaru. Ostala je u bolnici sve do pada Vukovara, a onda, s ostalima koji su u konvoju izašli iz Vukovara, stigla je u Zagreb.

Ostala je u Zagrebu raditi na Rebru sve do umirovljenja 1994. godine. Kao umirovljenica, pošla je u našu kuću na Vrhovcu. U zajednici bolesnih sestara u Marijinu domu strpljivo je i požrtvovno negovala starije i bolesne sestre. Kada su joj sile oslabile i nije više mogla negovati sestre, ostala je i dalje na Vrhovcu i s ljubavlju je radila u glačاونici rublja. Uz ovaj posao, pisala je i kućnu kroniku za zajednicu u Marijinu domu.

Kako je imala dar za pisanje, po završetku rata, tijekom 11 dana izlazili su u Večernjem listu njezini zapisi o ratnim događanjima u Vukovaru, pod naslovom *Vukovarske sudbine*. Zbog nesebičnoga rada u bolnici u Vukovaru, u strahotama Domovinskoga rata, stekla je status hrvatskoga branitelja, i 1996. god. odlikovana SPOMENICOM Domovinskoga rada.

Od Nove godine 2018. zdravlje joj je bivalo vidno lošije. Liječnici su učinili što je bilo u njihovoj moći, a Gospodin je imao svoj plan. Bila je svjesna svojega stanja i zamolila je da, radi lakše njege, prijeđe u Đakovo. Na blagdan Uzašašća, 10. svibnja 2018. godine, dovezena je iz Zagreba u Đakovo, u zajednicu bolesnih sestara, u Dom sv. Josipa. Ovdje je dogorjela njezina životna svijeća.

Sestru Mladenu pamtimo kao tihu i požrtvovnu sestru, istinoljubivu i vrlo jasnih stavova. Pribrana, ugodna, miroljubiva i plemenita u kontaktima. Služila je svim srcem bolesnicima i redovničkoj zajednici, svima je nesebično darivala od bogatstva darova i milosti koje je u sebi nosila i negovala. Stihovima i igrokazom znala je prigodno razveseliti sestre.

Zahvaljujemo Gospodinu što nam je u svojoj dobroti dao sestru Mladenu, što je uvijek bila zahvalna na daru života i na daru zajedništva.

Draga sestro Mladena, zahvaljujemo ti za tvoje nesebično i vjerno služenje na radnom mjestu i u zajednici. Vjerujemo da si u Gospodinu našla svoje utočište i svoj mir. Tvoja plemenita duša neka vječno počiva u Bogu, tvojemu Spasitelju. Uživala u Srcu milosrdnoga Boga kojega si u svom srcu pronosila ovom zemljom! Amen.

s. Paskala Križan



S. M. ATANAZIJA, Anda MIJIĆ

Rođena: 25. prosinca 1925.

Prvi zavjeti: 26. travnja 1948.

Umrla: 9. lipnja 2018.

U zoru dana slave, 9. lipnja, kada je Hrvatska provincija, u zajedništvu sa svim članicama vrhovnoga vodstva Družbe i s predstavnicama europskih provincija Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa, slavila 150. obljetnicu dolaska i djelovanja Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu, pošla je naša sestra M. Atanazija tu značajnu obljetnicu slaviti u nebu, sa svim sestrama koje su svoje živote, prije nje, ugradile u Provinciju služeći Bogu i ljudima. Preminula je upravo kada je okupljena zajednica u samostanskoj crkvi pjevala Jutarnje hvale.

Njezin je život započeo u župi Novo Selo, u blizini Bosanskoga Broda, kada su Jozo i Ana rođ. Tunjić na Božić 1925. imali u kući „žive jaslice“ – rodila se djevojčica, i već se sutradan krštenjem, u župnoj crkvi Presvetoga Srca Isusova, pridružila zajednici Novorođenoga Kralja, dobivši ime Anda. Bila je četvrta od desetero rođene djece, ali je četvero već u dječjoj dobi prešlo u krilo Stvoriteljevo.

Među starijom i mlađom braćom i sestrama snalazila se mala Anđa i najviše *pobjeđivala upornošću*, kako sama piše. Morali su joj popustiti i onda kada nije htjela učiti te je *s knjigom pod glavom čekala da sazna što u njoj piše!* - šali se sama na svoj račun u svojem Životopisu. Pobožni roditelji učili su svoju djecu kršćanskomu nauku i molitvama. Tako je Anđa već u 7. godini prispjela do sakramenta sv. Pričesti i zavoljela Isusa. Znala je da je u tome *najvažnija misa* pa se sama često *igrala sv. mise*. Sjeća se ona i kako joj je u tome *za propovijed, koju je držala, poslužilo ono što je čula od mame i tate u pouci vjeronauka, ali najdraže joj je bilo reći: Deo gratias!* Učenje ju nije privlačilo pa je završila u selu pučku školu i ostala kod kuće kao dobra pomagačica roditeljima. Iz sela su odlazile djevojke u samostan pa je imala priliku vidjeti i susresti časne sestre kada bi došle u posjet zavičajju. Njoj je *za oko zapela* s. Berarda Fontana, Milosrdna sestra sv. Križa. Tada se usudila reći kod kuće da i ona *želi ići u časne sestre jer su one kao anđeli*. Unatoč roditeljskom protivljenju, javila se u samostan u Đakovo i bila je 1945. godine primljena. Odmah se kao kandidatice, uz redovite pouke, uključila u domaćinske poslove – kuhanje i rad u vrtu. Tako je već 1947. godine započela novicijat i na oblačenju dobila ime sestra Marija Atanazija. Roditeljima još nije bilo potpuno jasno hoće li ona zaista ostati u samostanu, pa su poslali jednu sestričnu da je pozove kući. Ali, sestra M. Atanazija nije se dala smesti pa im je na komadiću papira, što ga je imala tada uza se, napisala:

Dragi tata, a i mila mama,

*znam da vam je žao što ja nisam s vama;
tko vam sada pere, mete i pravi krevete?
Al' na svijetu nema ništa bolje,
nego kud' se ide svoje drage volje.*

U novicijatu se teško razboljela, ali je svladala i tu teškoću te je 1948. godine položila Prve zavjete. Potom se za nju otvorila široka lepeza djelovanja, jer su sestre u poratnim godina počele preuzimati apostolat u župama koji je uvijek tražio vrsnu domaćicu za župsko gospodarstvo i opskrbu sestarske zajednice. Prva postaja sestre Atanazije bili su domaćinski poslovi u Otoku, a potom u Biskupskom dvoru u Đakovu te u Vukovaru. Godine 1953. vratila se u Đakovo za pomoć na bolesničkom katu. Kad je vojna bolnica u Skoplju otvorila vrata Milosrdnim sestrama sv. Križa, tada je sestra Atanazija bila spremna poći u daleku Makedoniju kako bi kuhala sestrama koje rade u bolnici. U tri navrata vraćala ju je poslušnost u Skoplje. Budući da je završila domaćinski tečaj kod gđe Vučetić, bila je u tom vrsna i mogla je zadovoljiti na svojoj dužnosti. Dužnost domaćice u sestarskoj zajednici u Skoplju vršila od 1954. do 1970. godine. Potom je preuzela mjesto kuharice u Biskupskom dvoru u Skoplju. Nakon dvije godine krenula je putem naših malih filijala: Indije, Risna, Splita, vršeći posvuda dužnost kuharice. Godine 1975. treći se put našla u Skoplju. Upraviteljica tamošnjega dječjeg vrtića došla je moliti za gradski vrtić sestru kuharicu, koja bi znala i htjela kuhati za mališane. Ona se javila i uspješno je služila malenima dvanaest godina. Zavoljela je djecu i djecu nju, bila je neumorna u poslu i bolje se snalazila s njima nego s odraslima. Imala je poseban dar i znala se približiti djeci, imajući uvijek za njih neko radosno iznenađenje priređeno u kuhinji ili drugdje, pa su djeca ubrzo veselo dolazila u vrtić i lakše prihvaćala svoje dnevno dijeljenje od roditelja. I za roditelje je imala često u šaljivom tonu poneku primjedbu glede života po vjeri. Začuđuje činjenica da su je tada, kada su sestre otpuštali iz državnih službi, primili u Skoplju kao kuharicu u gradskom dječjem vrtiću. „*Mi moramo imati časnu sestru u vrtiću, jer mi smo od karitasa dobili vrtić*“, bilo je objašnjenje ravnateljice toga vrtića svima onima koji su se tomu čudili, a tim je riječima obrazložila i svoju molbu sestrama, kada je došla u samostan tražiti kuharicu za gradski vrtić. Ondje je bila službeno zaposlena i stupila je 1986. godine u redovitu mirovinu. No, ona ne miruje nego preuzima vođenje domaćinstva u sestarskoj zajednici u župi Skoplje. Potom je po potrebi bila premješтана kao kuharica u naše kuće i svugdje se dobro snalazila. Njezinu osebnju narav trebalo je samo iz bližega upoznati i otkriti srce koje nije štedjelo fizičke sile u ne lakoj dužnosti vođenja kuhinje. U Slavonskom Brodu, u našoj kući, služila je od 1989. do 1993. godine. Tu je bila blizu mnogim izbjeglicama iz drage Bosanske posavine i siromasima koji su tražili pomoć kod sestara. Poslušnost ju je potom odvela u provincijalnu kuću, gdje se uključuje u pomoć bolesnim sestrama i u raznim domaćinskim poslovima. Ona nije znala biti bez posla te

pomaže: kod pripreme variva u kuhinji, kod bolesnih sestara priprema večere, a njezina je vrlina bila iznenaditi susestre vlastitim specijalitetima. Vedrina i poduzetnost bile su oznaka njezine naravi, kao i otvorenost i razgovorljivost. Ipak, njezina se nutrina pokazivala u služenju i spremnosti na žrtvu, poslužujući slabije od sebe.

Njezina ljubav prema malenima dobro je došla 1997. godine, kada se tražila kuharica u novootvorenom sestarskom dječjem vrtiću Sunčev sjaj-Nazaret u Đakovu. Svim je srcem prihvatila taj izazov i svaki je dan pripremala objed, a zatim je pomagala u pripremanju jutarnje hrane i podjeli obroka kod djece. Ona je znala što oni vole i rado im je to pripravila i pružila. Pobolijevala je i preuzela je potom samo dnevno bdijenje nad mališanima, tijekom popodnevnoga počinka. Iako poodmakla u dobi, znala se s njima sporazumjeti i umiriti ih za spavanje. Uvijek je nešto imala u džepu za njih. Djeca su je voljela, a neki su je još dugo spominjali i pitali za nju.

Uvidjevši da je sile polako napuštaju, odustala je od te „slatke brige“ za malene i zamolila sestre poglavarice da njezina dužnost nadalje bude kod pripremanja povrća za samostansku kuhinju. Tu je dužnost vršila revno gotovo do kraja života. Iznenadio ju je moždani udar u 93. godini života, koji je njezinu tjelesnu aktivnost okončao, ali duh je imao još nekoliko tjedana da se spremi na susret s Gospodinom. Tiho i bez posebnih zahtjeva ulazila je u posljednje dane svojega života. Dok je 9. lipnja iz samostanske crkve odzvanjala, preko razglasa u njezinoj bolesničkoj sobi, Jutarnja molitva zajednice Zaharijinim hvalospjevom *Blagoslovljen Gospodin Bog Izraelov!* - ona je prihvatila tu pjesmu ulazeći u vječni život.

Draga naša sestro M. Atanazija, ti si posljednja od 1139 sestara koje su ugradile svoj život i svoju smrt u 150 godina djelovanja Milosrdnih sestara sv. Križa na hrvatskom tlu. Čvrsto vjerujemo da te je otajstvo Križa svojim sjajem obasjalo i pokazalo ti put u društvo svih naših sestara koje su ti prethodile na putu u vječno Svjetlo.

Gospodine, koji ne ostavljaš nenaplaćenu pruženu čašu vode, napoji ju sada puninom vječne radosti!

s. M. Blaženka Perković

Sestra PAVLIMIRA (Barbara) HANS



Rođena: 27. studenoga 1931.

Prvi zavjeti: 26. kolovoza 1954.

Umrla: 18. srpnja 2018.

U satu dana kada se spominjemo Isusove ljubavi i njegova beskrajnog milosrđa, u 15 sati, pozvao je Gospodin k sebi svoju vjernu zaručnicu, našu dragu sestru Pavlimiru.

Svoje zdravstvene teškoće, koje je imala u posljednje vrijeme, mirno i strpljivo je podnosila i prikazivala za našu Provinciju. Do zadnjega časa svojom je molitvom i pjesmom *Majko Božja Bistrička* slavila Gospodina.

Sestra Pavlimira rođena je u Klujuču od kršćanskih roditelja, od oca Valenta i majke Marije rođ. Šafran. Imala je pet sestara i dva brata. Na krštenju je dobila ime Barbara. Još kao mala djevojčica voljela je ići u crkvu. Sa sedam godina poslala je u školu koju je jako voljela. Dva puta tjedno imali su u školi i vjeronauk koji je također rado pohađala i učila. Na blagdan sv. Alojzija primila je Prvu svetu Pričest. Toga je dana bila posebno sretna što je Isus došao u

njezino srce. Završivši 4. razred nije više išla u školu, nego je pomagala mami kod kuće. Kada je odrasla, išla je raditi i u polje.

Već kao mala govorila je kako ona ne će ostati kod kuće, nego da će ići u časne sestre. Svi su joj se smijali, misleći kako je mala i ne zna što govori. Kada joj je bilo petnaest godina, otišla je njezina *seka* u naš Samostan. U njoj je još više rasla čežnja da i ona pođe tamo. Voljela je ona svoje roditelje, braću i sestre, ali je imala pred očima nešto više. Čula je u jednoj propovijedi kako je ovaj naš život samo put kroz suznu dolinu i da treba poći u vječnost. Sada je bila posve odlučna da pođe u samostan, misleći da će tamo najlakše sretno stići do vječnosti. Prije nego je došla u samostan dvije godine je radila u Domu trećoredica na Orlovcu, Ksaver, u Zagrebu gdje je radilo pet naših sestara. Upraviteljica doma i poglavarica zajednice bila je s. Pelikana Galauner, a tu je radila i s. Pulherija Šantek, njezina sestrična. Kako je bila veoma marljiva i požrtvovna s. Pelikana ju je što dulje htjela zadržati na poslu, pa joj je govorila da ima vremena ići u samostan. Kad je njezina rođena s. Pavica u Đakovu polagala prve zavjete nije Barbara mogla poći. Sestra joj je rekla: "Vi ćete napraviti žrtvicu i ostati u kuhinji!" No jednom je p. Leon došao ispovijedati i ona ga je išla pitati što će činiti. Kad ju je saslušao rekao joj je da odmah ide u samostan. Tako je sva sretna ušla u samostan 19. studenoga 1950. godine.

Jako se obradovala kada je dobila pelerinu, svoje prvo redovničko odijelo. Za vrijeme kandidature radila je u šivaonici, jedno vrijeme u kuhinji, a dvorila je i goste. Tada je završila i osmoljetku. Kada je ušla u postulat, bila je sretna jer je znala da je jedan korak bliže svojem cilju, da se potpuno preda Isusu. U to vrijeme radila je u praonici rublja i u kuhinji. Sve je to rado i s ljubavlju obavljala. U novicijat je stupila 10. kolovoza 1953. godine i dobila ime sestra Pavlimira.

Položivši Prve svete zavjete 26. kolovoza 1954. godine, prvo radno mjesto bilo joj je u Beogradu, na Vojno medicinskoj akademiji, gdje je požrtvovno radila devet godina kao medicinska sestra, instrumentarka. Iz Beograda je pošla u Đakovicu, u bolnicu, gdje je 24 godine radila također kao instrumentarka. To je težak i iscrpljujući rad koji je zahtijevao spretnost i punu sabranost. Ona je radeći tiho, molila i svoj je mir prenosila na svoju okolinu. Operirane bolesnike pratila je i nakon liječenja, zanimajući se za njih i za njihove obitelji. Poštivala je svakog čovjeka, bez obzira na njegovo vjersko uvjerenje ili narodnost. U Đakovici je šest godina bila i kućna poglavarica. I svoje susestre voljela je i prihvaćala s puno ljubavi i razumijevanja. U svakoj je sestri gledala darove kojima svaka na svoj način obogaćuje zajednicu. Iz Đakovice pošla je u Prištinu, u našu kuću, gdje je također tijekom šest godina bila kućna poglavarica. I sama je bila krhka zdravlja, ali se nije štedjela. Bila je pozorna na potrebe drugih. Kao poglavarica trudila se biti svojim susestrama dobra sestra i brižna majka. Iako je bila u mirovini, nije mirovala. Iz Prištine pošla je u Slavonski Brod, u našu kuću. Tu je godinama svaki dan odlazila u franjevački samostan i tu radila mnogo poslova - od kuhinje, do spremanja blagovaonice i drugih prostorija, na uslugu je bila sestri u kuhinji. Još danas je vjernici pamte po ljubaznosti i dobroti s kojom ih je primala i pomagala te pratila molitvom. Boraveći u toj zajednici proslavila je i svoj zlatni jubilej 2004. godine. Kada je imala Prve svete zavjete, 1954. godine, slavila se 100. obljetnica proglašenja dogme o Bezgrješnom začecu Blažene Djevice Marije, a 2004. godine, o zlatnom jubileju, slavila se 150. obljetnica iste dogme. Pod Marijinim okriljem započela je svoj redovnički život i Marija ju je pratila sve do zlatnoga jubileja. I dalje je nije napuštala jer joj se dnevno uvijek s puno ljubavi i povjerenja utjecala.

Godine 2010. došla je u Đakovo, na bolesničko odjeljenje. Ni ovdje nije mirovala, nego je u zajednici vršila male službe. Većinu vremena provodila je u molitvi, zahvaljujući Gospodinu za svoj redovnički život i za sve što joj je učinio. Vrlo se rijetko događa da se u istom samostanu nalaze četiri rođene sestre. Sestra Pavlimira imala je tu milost. To su sada već pokojne, sestra Pavica i sestra Danica, i još živuća sestra Danislava.

Sestru Pavlimiru pamtit ćemo kao dobru, tihu i jednostavnu sestru. Marljivo i savjesno obavljala je svaku dužnost. U zajednici je bila vedra i voljela je svoje sestre. Zahvaljujemo Gospodinu za našu dragu sestru Pavlimiru. Svojim pravim redovničkim životom obogatila je našu zajednicu.

Tebi, draga sestro Pavlimira, hvala za svu ljubav i dobrotu koju si cijeli svoj život pokazivala svojim sestrama i svima koje si susretala na svojem životnom putu. Vjerujemo da si sretno stigla u Očevu kuću gdje skupa sa svojim rođenim sestrama, i sa svim našim pokojnim susestrama, hvališ i slaviš Onoga koji te je na poseban način odabrao. Neka tvoj svijetli primjer bude poticaj mnogim djevojkama da pođu za Isusom u redovničkom staležu. Moli za nas koji smo još na putu, da i mi sretno stignemo u vječnost. Neka te Gospodin nagradi za tvoj plemeniti život i udijeli ti svoj vječni mir!

s. Paskala Križan



Sestra ADRIJANA, Katica KRAMAR

Rođena: 10. rujna 1936.
Prvi zavjeti: 12. svibnja 1967.
Umrla: 21. kolovoza 2018.

Gospodin je danas iznenada, u 7 i 10 sati pozvao k sebi našu sestru Adrijanu. Sestra njegovateljica, koja je bila uz nju kod jutarnje njege, čula je njezine zadnje riječi: „*O, kako bih voljela umrijeti!*“ Gospodin ju je uslišao i poveo je u svoje Kraljevstvo.

Iako je već duže vrijeme bila teško bolesna i prikovana uz krevet, ipak nas je iznenadila svojim odlaskom. Gospodin najbolje zna kada je pravi čas i sigurno ju je našao spremnu da se preseli u vječnu Domovinu.

Naša sestra Adrijana rođena je 10. rujna 1936. godine u lijepom Hrvatskom zagorju u malom selu Petruševcu, župa Belec, od oca Josipa i majke Marije rođ. Pavlin. U obitelji je bilo sedmero djece, četiri brata i tri sestre. Na krštenju je dobila ime Katica.

Rodnoga se mjesta sestra Adrijana nije mogla sjećati jer je imala tek tri godine kada su se roditelji preselili u Slavoniju, u Silaš kod Osijeka. Tamo su ostali tri godine, a potom su se nastanili u Jarmini, kod Vinkovaca. Tu je završila četiri razreda osnovne škole. Rado je išla u školu, a od svih predmeta najviše je voljela matematiku i zemljopis.

Kod kuće je pomagala mami u kućnim poslovima. Otac se bavio poljoprivredom. Bio je uvijek veseo i zadovoljan s onim što su imali. U odgoju je bio strog i djecu je odgajao u pravom kršćanskom duhu. Mama je bila više šutljiva, strpljiva i pobožna.

Kako je vrijeme prolazilo, Katica se trebala odlučiti koje zvanje izabrati. Mlađi joj je brat Andrija otišao u bogosloviju u Đakovo. Posjećujući brata u Đakovu vidjela je časne sestre, a promatrala ih je i kad je nekim poslom išla u Vinkovce. Vukla ju je želja da i sama postane časna sestra.

Svoju želju je i ostvarila u 25. godini života, 7. travnja 1961. došla je u samostan. Kao aspirantica bila je pet mjeseci u Đakovu i u to se vrijeme razboljela. Uz dobru njegu brzo se oporavila te je poslana na filijalu u Vrbanju, gdje ostaje dvije godine. Obavljala je sve kućne poslove koje je trebalo, ali joj je glavna dužnost bila sakristija. To ju je jako veselilo. Posebno je voljela boraviti u crkvi, a radovalo ju je kad su djeca dolazila i pitala je nešto o Isusu. Ona ih je uvijek savjetovala da budu dobri, jer će samo dobrotom omiljeti Isusu. Iz Vrbanje je pošla u Zagreb gdje je pohađala domaćinski tečaj i puno toga naučila. Nakon završenoga tečaja, ostala je u Zagrebu na oporavku, jer je imala problema sa zdravljem. Kada se oporavila, radila je u kuhinji sa sestrama. Tu se lijepo snašla i radosno je učila kuhati uz sestre. Došlo je vrijeme da pođe u postulat. Rado je slušala pouke sestre odgojiteljice i odlučila je biti Isusu vjerna. Molila je da postane pravi član ove velike obitelji. U samostanu je završila osmoljetku. Nakon postulata, radosno je pošla u novicijat. Dobila je ime s. Adrijana.

Položivši Prve svete zavjete, 12. svibnja 1967. godine, započela je svoj redovnički put. Prvo radno mjesto bili su Marijanci, gdje je radila u vrtu i u kuhinji tri godine, do godine 1970. Put poslušnosti dalje ju je vodio u Ivankovo, gdje je radila u kuhinji četiri godine, do 1974. Iz Ivankova je premještena u Donji Miholjac gdje je ostala samo jednu godinu, do 1975. Nakon što je njezin brat Andrija zaređen za svećenika i poslan na župu u baranjsko selo Duboševicu, i sestra Adrijana odlazi s njim i pomaže mu godinu dana u domaćinstvu. Iz Duboševice je prešla u Jovanovac, 1976. godine, i tamo je kuhala dvije godine, do 1978. Ukazala se potreba i sestre poglavarice šalju je u Štitar gdje je opet bila u kuhinji pet godina, do 1978. Nakon Štitara poslušnost ju je odvela u Vrbanju, gdje je već prije bila kao kandidatice, a sada je radila u kuhinji punih šest godina, od 1983. do 1989. godine. Iz Vrbanje dobila je premještaj u Županju II. Tamo je bila godinu dana, do 1990. godine. Potom je premještena u Čepin, u kojem je ostala dvije godine, do 1992. Posljednje aktivno djelovanje drage s. Adrijane bilo je Bogoslovno sjemenište u Đakovu. Tu je ona zdušno pomagala sestrama u kuhinji, jer tada su sestre vodile glavnu brigu. Uz to je s puno ljubavi brinula za milodare koji su dolazili sa župa za Sjemenište. Sestra je Adrijana to sve ne samo raspoređivala, nego je, uz dopuštenje ekonomu, smjela dio podijeliti siromasima. Neki su od njih mogli nešto platiti, ali većina nije i tu je došla do izražaja dobrota sestre Adrijane, koja im je s pažnjom i ljubavlju pripremala namirnice i dijelila ih. Trudila se prema svima biti ljubazna i uvijek im reći lijepu riječ, prateći sve njihove potrebe svojom molitvom, kao i sve one s kojima je i za koje je radila.

Kada su joj sile oslabile, godine 2006. došla je u Dom sv. Josipa na liječenje. Dok je još mogla, vršila je male službe u zajednici, a kada više nije fizički bila aktivna, jer je prikovana uz krevet i na invalidska kolica, nastavila je apostolat molitve, prikazujući sve za potrebe Crkve i cijeloga svijeta.

Po navedenim brojnim mjestima, u kojima je sestra Adrijana po poslušnosti boravila i s ljubavlju vršila ne tako laku dužnost u kuhinji, vidimo koliko je trebalo vjere i Božjega duha da je to sve mogla činiti. Samo su Gospodinu poznate žrtve i kapi znoja tijekom vremena

provedena u kuhinji. Tko je bio sa sestrom Adrijanom u zajednici, zna da je uvijek bila raspoložena i spremna na šalu. Malo kad se tužila na svoje boljetice, koje su je pratile cijeli život. Sestrama je uvijek bila spremna pomoći i rado je činila sve što je bilo u njezinoj moći.

Vjerujemo da ti draga sestro Adrijana već uživaš u nebeskoj slavi. Zahvaljujemo Gospodinu što smo te imali za sestru. Moli se za nas da i mi ustrajemo u svojem svetom zvanju do kraja i da se, kada dođe naš čas, nađemo zajedno u društvu nebesnika. Pokoj vječni tvojoj plemenitoj duši!

s. Paskala Križan



Sestra RAJKA (Liza) ĐURINAC

Rođena: 4. lipnja 1937.

Prvi zavjeti: 28. travnja 1964.

Umrla: 7. rujna 2018.

U predvečerje blagdana rođenja naše Nebeske Majke, Male Gospe, u 19 sati, Gospodin je pozvao k sebi našu dragu sestru Rajku.

U samostanskoj crkvi upravo smo u to vrijeme svečano molile Povečerje tijekom kojega su primljene u novicijat tri postulantice. Vjerujemo da se Gospodin obradovao odzivu na njegov poziv, kako odazivu sestara novakinja, tako i odazivu sestre Rajke.

U broskom Posavlju nalazi se malo selo Oprisavci. Tu je 4. lipnja 1937. godine, od oca Marka i majke Marije rođ. Biondić, rođena sestra Rajka, kao treće od četvero djece. Na krštenju je dobila ime Liza. Otac joj je bio zanatlija, kovač, a majka domaćica. Skromno su živjeli od rada svojih marljivih ruku. Djeci su u srce usađivali živu vjeru i odanost Crkvi. Već odmalena vodili su ih u crkvu. Otac je u obitelji čitao Bibliju, a majka, koja nije imala prilike pohađati školu, naučila je od svoje djece čitati i pisati. Liza je već kao malena od majke naučila da se u crkvi treba moliti i šutjeti. Uz školu redovito je pohađala i vjeronauk. Prvu svetu Pričest primila je na blagdan Uzašašća, kada je išla u drugi razred osnovne škole, a tri godine kasnije primila je sakrament svete Potvrde.

U obitelji se uvijek zajednički molilo. U kući su češće znali govoriti o duhovnom pozivu. Majka je priželjkivala neko od svoje djece darovati Bogu, ali na Lizu nije pomišljala jer je ona odmalena bila jako živa. Jednoga je dana Liza posjetila katedralu, u vrijeme đakonskoga ređenja, a poslije toga navratila je u samostan, upravo kada su sestre molile Časoslov, i to na latinskom jeziku. Ono što je tada doživjela, duboko se dojmilo male Lize i budila se u njoj želja da i ona postane časna sestra. Sada je postala ozbiljnija, počela je čitati životopis sv. Franje Asiškoga i sv. Terezije od Djeteta Isusa. Kada je navršila šesnaest godina, pokucala je na samostanska vrata. Nakon razgovora sa sestrom odgojiteljicom, dobila je u pisanom obliku što sve treba kod dolaska u samostan donijeti. Započela je moliti se Majci Božjoj da joj pomogne i da upozna svoj pravi put. Čitajući živote svetaca, vidjela je da i oni nisu odmah bili sveti, i to ju je ohrabrilo.

Nakon dvije godine borbe, donijela je konačnu odluku i odlučila je poći u samostan.

U samostan je primljena 1957. godine. Kao kandidatice bila je na filijali u Trnavi. Tijekom toga vremena završila je sedmi i osmi razred osnovne škole, jer je kod kuće završila samo šest razreda. U Zagrebu je završila bolničku školu. Zdravlje joj je bilo narušeno i utekla se za pomoć našoj utemeljiteljici, sada bl. majci Mariji Tereziji. Osjetila je njezin moćni zagovor jer joj se zdravlje popravilo. Od tada je mnogima preporučivala da se utječu majci M. Tereziji za pomoć.

Spremna i radosna ušla je u postulat i kasnije u novicijat, dobivši ime sestra Rajka.

Prve svete zavjete položila je 28. travnja 1964. godine. Istoga je dana sa sestrama pošla u Zagreb na tečaj za mliječnu kuhinju, kako bi se osposobila za rad na Kosovu, u Đakovici, da može pripremati hranu za novorođenčad. Tamo je petnaest godina s ljubavlju služila malenima. Uz posao u Đakovici završila je Srednju medicinsku školu i tečaj za transfuziju. Nakon toga tečaja prešla je raditi u transfuziju i tu je ostala sljedećih petnaest godina, do kraja svojega radnog vijeka. Kada se 1972. godine u Đakovici pojavila zarazna bolest – variola – koja je odnijela dosta ljudskih života, sestra Rajka među prvima se javila za dvorbu tih bolesnika, ušavši hrabro s ostalim sestrama u karantenu. S ljubavlju je dvorila te teške bolesnike i uz Božju pomoć nije se zarazila. Za taj svoj rad dobila je od predsjednika države „Medalju zasluge za narod“, 10. srpnja 1972. godine.

Iz Đakovice je premještena u Srijemsku Mitrovicu i tamo je četiri godine obavljala kućne poslove. Potom je došla u Đakovo na bolesnički kat i od 1998. do 2000. godine njegovala je bolesne sestre, a i sama se liječila. Kada se oporavila, pošla je u Trnavu gdje je četiri godine, do 2014., bila sakristanka i obavljala kućne poslove. Od 2014. godine sestra Rajka bila je u Đakovu, u Domu sv. Josipa, kao bolesnica.

Naša sestra Rajka znala je raditi prekrasne ručne radove. I kapelicu u Trnavi, i kapelicu bolesničkoga kata kao i samostansku crkvu krase oltarnici koje je izradila sestra Rajka - od takozvane „sunčane čipke“. Hvala joj!

Gospodin je našu sestru Rajku obdario vedrom naravi. Bez obzira kako je njoj bilo, ona je uvijek bila raspoložena i radosna, strpljivo i predano noseći životne križeve. Svakoga je s ljubavlju i rado susretala. Radovala se s radosnima, a plakala je s tužnima. Rado se zanimala za sestre i znala je reći pravu riječ u pravo vrijeme. Imala je srce djeteta, i to je zadržala cijeli svoj život.

Hvala ti, draga naša sestro Rajka, za tvoju ljubav i radost koju si nesebično dijelila s nama. Hvala ti za tvoje dobrohotno srce koje nas je uvijek rado susretalo i razveselilo. Susreti s tobom unosili su u nas radost i ulijevali hrabrost za prihvaćanje svega što nam Gospodin šalje. Vjerujemo da se sada, u društvu nebesnika, zajedno raduješ i slaviš svojega Zaručnika, kojemu si vjerno služila i do kraja ustrajala. Moli se za nas da budemo svete i izmoli nam novih, svetih duhovnih zvanja.

Počivaj u miru Božjemu!

s. Paskala Križan



*Ja znam dobro: moj Izbavitelj živi
i posljednji će on nad zemljom ustati.
A kad se probudim, k sebi će me dići.
Iz svoje ću puti tad vidjeti Boga.*

*Bog, izvor i cilj svih puteva,
pozvao je u vječnu radost našu susestru*

Sestru Ulriku Mariu

Danicu Miljan

Rođena: 6.ožujka 1950 u Pristavu / Krapina
Prvi zavjeti: 12. kolovoza 1974. u Gemündenu
Preminula: 19.listopada 2018. u Gemündenu.

Danica je rođena 06.03.1950 u Pristavi kao peto i najmlađe dijete. Njeni roditelji imali su malo poljoprivredno imanje u Pristavi. Otac je umro u četrdeset i devetoj godini života. Danica je završila osnovnu školu u svom rodnom mjestu. Poziv je osjetila još prije završetka svoga osnovnog školovanja.

Budući da su u njenoj župi djelovale sestre sv. Križa, Danica je poželjela pridružiti im se. Godine 1965. zajedno s jednom prijateljicom ušla je u samostan u Đakovu. Kao kandidatice pohađala je gimnaziju koju je završila 1969. godine. Pred početak novicijata oboljela je od multiple skleroze. Iz tog razloga odgođen je ulazak u novicijat. Danica je započela studij matematike i fizike na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu. Kada je došlo do novog napada bolesti slijedio je boravak u posebnoj klinici za multiple sklerozu u Švarzvaldu. Kako bi se osigurao daljnji optimalan tretman, Danica je primljena u samostan u Gemündenu gdje je 1972. godine započela novicijat. Prve zavjete položila je 1994. godine. Potom je nastavila studij na Sveučilištu u Würzburgu, ali ju je podmukla bolest prisilila da ga prekine. Od 1975. do 1978. brinula se s. Ulrika Maria za studente samostanske škole u Binabiburgu (Ndb).

Od 1978. radila je u uredu samostana u Gemündenu sve dok se 2016. godine nije trebala podvrći operaciji kralježnice. Nakon toga uslijedile su komplikacije koje su joj ugrozile i sam život. Međutim, sestra Ulrika Maria se uspjela postupno oporaviti.

Nakon povratka u samostan u Gemünden, njegovana je na bolesničkom katu. Prije nekoliko tjedana stanje joj se ponovno pogoršalo. Boravak u bolnici nije donio poboljšanje. Bivala je sve slabija. 19. listopada u jutarnjim satima, vratila se kući svome Bogu.

Povezanost s Bogom u molitvi, za s. Ulriku Mariu je uvijek imala važno mjesto u njezinu životu. Bila je duboko i iskreno pobožna. Svoje sposobnosti rado je ugrađivala u život zajednice a u svome odgovornom radu u uredu pokazivala je veliku savjesnost.

Sa zahvalnošću se sjećamo naše drage susestre i ostajemo s njom povezane u molitvi.

Sveta misa zadušnica bit će 24.10.2018 u 14.00 sati
U Gemündenu, a potom je pokop na sestarskom groblju.

Milosrdne sestre sv. Križa, i rodbina
Gemünden, 19.10.2018.

s. Gabriele Schachinger
provincijalna poglavarica
A-4600 Wels

s. Ambrosia Schmerbeck
kućna poglavarica
zajednice sv. Elizabete
D-97737 Gemünden

Sestra M. EDELFRIDA, Marija KIRCHHOFER

Rođena: 5. ožujka 1916.
Zavjeti: 22. ožujka 1937.
Umrla: 2. studenoga 2018.

Na Dušni dan, kada cijela Crkva posebno moli za duše u čistilištu, Gospodin je pozvao k sebi dragu sestru M. Edelfridu. Ona je već dugo iščekivala ovaj poziv. Okružena svojim susestrama, ispraćena molitvom, u 14 sati i 10 minuta tiho je pošla Ocu Nebeskomu u zagrljaj.

Bačko selo Filipovo (danas Bački Gračac), naseljeno većinom pobožnim obiteljima *Donaušvaba*, iz vremena seobe za vladavine carice Marije Terezije, zavičaj je naše sestre M. Edelfride. Iz tih kršćanskih obitelji s brojnom djecom potekla su mnoga duhovna zvanja u prošlosti naše Provincije. U braku Josipa i Magdalene rođ. Rack došla je na svijet 5. ožujka 1916. godine Marija kao treće od sedmero djece. Krštena je u župnoj crkvi u Filipovu 7. ožujka iste godine. Otac, vrijedni užar, skrbio je brižno za obitelj, ali ga je prerana smrt njima oduzela. Brigu za obitelj preuzeo je očev mlađi brat.

Odgajana u kršćanskom duhu djeca su redovito odlazila u crkvu, posebice na pobožnosti u župnoj crkvi, a redovito su pohađala i školu. Tako je Marija najprije bila u zabavištu kod časnih sestara Naše Gospe, a zatim je polazila šest razreda osnovne škole, koju su one vodile. Voljela je školu, ali je zavoljela i časne sestre te se rado oko njih kretala. Ta se naklonost pretvorila u želju da i ona bude časna sestra.

Međutim, stjecajem okolnosti to se nije ostvarilo kod sestara Naše Gospe u Kanjiži, nego kod Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu, jer su Marijine neke poznanice već bile u Đakovu i pričale su joj o ljepoti koju su ondje doživjele. Tako je s dvanaest godina, i dopuštenjem roditelja, stigla u Đakovo, ali s još slabim poznavanjem hrvatskoga jezika. U njihovoj se obitelji govorilo *švabski*. U Đakovu je završila četiri razreda građanske škole. Potom je primljena među kandidatice te je počela učiti svirati glasovir i u paramentu vesti misno ruho. Glazbi je bila sklona i ubrzo se otkrila njezina nadarenost pa je još kao kandidatice mogla biti poslana za ispomoć u Slavonski Brod.

S radošću je i s molitvom za ustrajnost do konca života započela 1936. godine novicijat, s redovničkim imenom sestra M. Edelfrida te je 22. ožujka 1937. godine položila Prve zavjete. Poslije predanja života u ruke Božje uslijedio je dug, bogat radom, žrtvom i milostima život sestre M. Edelfride.

Iako još nedovoljno izučena u glazbi, odmah poslije položenih Prvih zavjeta poslana je u internat u Osijek da poučava sviranje glasovira, a potom u istoj službi i u Slavonski Brod. Od 1942. godine poučavala je glasovir u internatu u Srijemskim Karlovcima i imala brigu za crkveno pjevanje u tamošnjoj župnoj crkvi. Sviranje orgulja bila je novost koju je morala usput svladavati, *ali poslušnost je bila nagrađena uspjehom*, zaključuje ona u osvrtu na svoj život. Ratna zbivanja 1944. godine, u kojima je u sestarskom vrtu bila pogođena hitcem iz obližnje šume, bila su ozbiljna prijetnja svim sestrama. Sam ih je upravitelj škole upozorio da je neprijatelj (partizani) blizu te da bi se trebale skloniti u Đakovo. Putovanje iz Srijema bilo je puno opasnosti i pogibelji. Zajedno s drugim sestrama stigla je sretno u provincijalnu kuću. Rat je još trajao, a naše su sestre držale školu i internat u Bosanskom Brodu i dočekale 1945. godinu. Nadale su se nastavku svojega djelovanja pa im je poslušnost u pomoć dovela i sestru M. Edelfridu. Kuća je bila jako oštećena i trebalo ju je urediti, jer je puhalo na sve strane. Bilo je to vrijeme poslijeratne oskudice u svakom pogledu, ali ih je nada u bolje sutra držala zajedno. Ponekad su im seljaci donijeli povrća, a po kruh su odlazile u Slavonski Brod, k sestrama u bolnicu, koje su se odricale svojega dijela kruha u njihovu korist. Tako su izdržale do 1949. godine, kada je došao nalog vlasti za njihovo preseljenje u koncentracijski samostan kod Sarajeva, predviđen za sve redovnice. Majka Amadeja bila je brža od toga naloga i uspjela ih je prevesti u Hrvatsku, u Đakovo, te ishoditi dozvolu za preseljenje naših stvari iz internata u Bosanskom Brodu u Đakovo. Sve je bilo obavijeno strahom i neizvjesnošću.

Sestra M. Edelfrida, kao i sve sestre koje su bile iz obitelji njemačkoga porijekla, doživjela je sličnu tešku tragediju poslijeratnoga izгона tih nedužnih ljudi iz njihovih domova u logore te njihovu deportaciju na zapad. Cijelo selo Filipovo bilo je ispražnjeno, porušena je bila katolička crkva, a narod otjeran u koncentracijski logor u Gakovo, gdje su od zaraza i gladi mnogi umrli. Tu tragediju vlastite obitelji proživljavala je jako teško, jer im nije mogla pomoći. Dvije njezine rođene sestre dospjele su u logor u Rusiju, gdje je jedna i umrla. Ostali su ipak kasnije prešli u Njemačku. U njihove kuće u Bačkoj uselili su Srbi s juga Srbije. Uza svu žalost i suosjećanje s obitelji, ostala je sestra M. Edelfrida vjerna svojoj redovničkoj obitelji, koja je također proživljavala dane neizvjesnosti i nesigurnosti, oduzimanja vlasništva, zabranu djelovanja u školama i bolnicama i dr.

Djelovanje naše sestre M. Edelfride tada je usmjereno na župe. Već je 1949. godine vukovarski Franjevački samostan otvorio vrata sestrama. Kao uvježbana orguljašica preuzima sestra M. Edelfrida ondje crkveno pjevanje, ima dužnost poglavarice u zajednici i obavlja kućne poslove. U svojstvu kućne poglavarice i orguljašice premješšana je potom u Pakrac te je nakon šestogodišnjega mandata pošla 1961. godine u Ilok, s istim obvezama u zajednici i u samostanu. Kada je naša Provincija preuzela karitasov starački dom u Schifferstadtu (Spayer) 1968. godine, bila je i sestra M. Edelfrida spremna poći na posve novo polje rada - njega starih i bolesnih osoba. Njemački je jezik brzo obnovila i povjerenja joj je dužnost voditeljice Doma i kućne poglavarice u zajednici sestara. Nakon isteka službe kućne poglavarice (1974.) premještena je u Dom za starije osobe u Germeringu. Tu je preuzela posve novu dužnost – dvorbu starijih osoba - i vršila ju je punih 16 godina, iako joj to nije bila struka. Tijekom toga vremena nije zaboravila svoje orguljaške talente pa je u kapelici svirala i uljepšavala liturgijsko slavlje, što je posebice radovalo starije korisnike Doma.

Od 1990. godine preuzela je u Germeringu, u Domu starih, brigu za sakristiju. Vodila je i sviranje i pjevanje u kapelici Doma, a obavljala je i kućne poslove u sestarskom stanu. Štićenici doma, pobožni Bavarci, voljeli su je i poštovali. Bila je s njima rado i redovito na popodnevnoj molitvi krunice u kapelici. S gotovo 90 godina života vraća se u Đakovo, na bolesnički kat provincijalne kuće, što je za nju značilo i udaljavanje od jedine rođene sestre koja je živjela u Njemačkoj.

Sestra M. Edelfrida bila je osoba povjerenja i tihoga služenja u poslušnosti koju je prepoznala u svojem životu kao izvor blagoslova u svemu što je poduzimala. Uvijek zauzeta i ozbiljna

obavljala je savjesno svaku dužnost, a to je očekivala i od drugih. Štedljiva, promišljena i korektna odavala je redovnicu *njemačkoga štih*. Vjerojatno zbog njezine smirenosti i redovničke ozbiljnosti povjeravana joj je u više navrata dužnost kućne poglavarice. Bila je srdačno povezana sa sestrama čije su obitelji prolazile istu sudbinu izгона iz vlastitih domova i progona iz zemlje, ako su preživjeli strahote sabirnih logora poslije Drugoga svjetskog rata. Tih je sestara u našoj Provinciji bio lijep broj.

Dobrohotno nasmiješena i na bolesničkom katu, njezin je hod bio zacrtan: od sobe ili blagovaonice do kapelice. Tu je boravila često, nižući zlatna zrnca svete krunice na mnoge nakane. Upućena kasnije na tuđu pomoć, u staračkoj nemoći, nije zaboravila primijetiti: „Vi ste mi kao majka, hvala vam.“ Zahvalnost je bila njezina vrlina, i nikad se nije potužila da joj nešto nedostaje.

Skromna, vjerna i tiha, sestra M. Edelfrida zaslužila je duboko poštovanje i iskrenu zahvalnost zajednice. Bezbrojne molitve, žrtve i čini ljubavi prema Bogu i prema bližnjima ne smiju se zaboraviti. Istina, samo Bog može procijeniti njezina dobra djela i primjereno ju nagraditi, kako je to i obećao onima koji ga ljube. Zrno njezina dugog života, koje je bačeno u zemlju ovoga svijeta, neka donese obilan rod novih zvanja i novih milosti zajednici Milosrdnih sestara sv. Križa. Počivala u miru Božjem. Amen.

s. M. Blaženka Perković

Sestra MARIJELA (Manda) BABIĆ



Rođena: 15. ožujka 1932.

Prvi zavjeti: 12. svibnja 1955.

Umrula: 8. studenog 2018.

U mjesecu studenom, kada se na poseban način sjećamo svih svetih, kao i svojih dragih pokojnika, rano ujutro, u 5 sati, u vrijeme u koje se inače običavala godinama ustajati, Gospodin je pozvao k sebi našu dragu sestru Marijelu. Prije nekoliko dana pala je i slomila bedrenu kost. U osječkoj je bolnici operirana i nadali smo se oporavku, ali Gospodar života i smrti imao je svoj božanski plan. Vjerujemo da je sestra Marijela ispunila dane svojega zemaljskog života vjerno služeći Gospodinu te da je sretno prispjela u vječnost, u društvo blaženih i svetih.

Sestra Marijela rođena je u Radikovcima 13. ožujka 1932. godine od oca Joze i majke Petre rođ. Miličić. Ona je bila najstarija od šestero braće i sestara. Na krštenju je dobila ime Manda. Roditelji su joj bili pobožni i od malih nogu učili su je moliti i redovito pohađati svetu misu. Kada je išla u prvi razred, već je predmoljavala krunicu u crkvi. Budući da je bila najstarija, mama joj je povjeravala da pazi na svoju braću, kao i na manju djecu njihove strine.

Kao već starija djevojka bila je vesela, rado je išla na zabave i na ples, no na prvom mjestu bila joj je crkva. Njihov je župnik bio dobar i lijepo se brinuo za mlade. Govorio im je o ljepoti obiteljskoga, ali i redovničkoga života. Ona nije znala tko to može ići u samostan, ide li tamo tko hoće, ili je to nešto posebno. Jednom je posjetila Đakovo i vidjela je sestre. Čula ih je kako mole i pjevaju te je osjetila u srcu da bi i ona to željela biti. Godine su prolazile i trebalo se odlučiti kamo poći. Ona je i dalje odlazila u

društvo, ali ju je nekako više privlačila samoća. Voljela je čitati dobre knjige i odlučila je poći u samostan. Kada je roditeljima rekla svoju želju, oni su to rado prihvatili. Tako je stupila u samostan 1951. godine. Sve joj je bilo novo, ali je odmah osjetila da je u samostanu kod kuće. Nakon dvije godine pošla je u postulat, potom u novicijat gdje je dobila ime sestra Marijela.

Svoj redovnički život, nakon Prvih svetih zavjeta 1955. godine, sestra Marijela provela je radeći u kuhinji na više mjesta. Najprije je bila u Đakovu, u Biskupskom domu, jednu godinu, a onda je prešla u Sjemenište, i tamo je kuhala tri godine. Potom je došla u provincijalnu kuću i tu je jednu godinu radila u kuhinji. Iz Đakova je premještena u Osijek i tamo je provela šest godina. Put ju je dalje vodio u Županju, gdje je ostala također šest godina. Uz kuhinju vodila je i brigu za zajednicu kao kućna poglavarica. Iz Županje odlazi na sjeverni Jadran, na Trsat, gdje je također kuhala i bila kućna poglavarica. S Trsata dolazi u kuhinju u Zagreb i ostaje tri godine. Iz Zagreba poslušnost ju je dovela u Vukovar, gdje je šest godina kuhala i bila kućna poglavarica. Iz Vukovara dolazi u Đakovo, u provincijalnu kuću za kuharicu, i tu ostaje osam godina. Iz Đakova ponovno odlazi na Trsat, u kuhinju, na jednu godinu, a potom je u Osijeku kuhala četiri godine.

Iscrpljena, i oslabljena zdravlja, 2002. godine dolazi u Đakovo, u Dom sv. Josipa na liječenje, ali je i dalje obavljale male službe u svojoj sada novoj zajednici. Godine 2005. proslavila je svoj Zlatni jubilej. Do zadnjega je išla pomagati kod čišćenja voća i povrća za kuhinju. Ona se u to dobro razumjela jer je cijeli svoj radni vijek provela radeći u kuhinji. Rado je to činila i time je uvijek donosila radost svojim sestrama. U slobodno vrijeme vezla je i vrlo lijepe goblene, koji su dobro došli u raznim prigodama.

Sestra Marijela nije nikada bila besposlena. Uz posao, mnogo je molila i provodila mnoge trenutke klanjajući se svojem Spasitelju.

Kako vidimo, naša je sestra Marijela cijeli svoj aktivni redovnički život provela u većim ili u manjim kuhinjama. Koliko je gladnih usta nahranila, poznato je samo dragomu Bogu. Svoju, ne tako laganu dužnost, obavljala je uvijek mirno i s puno ljubavi. Sve je bilo fino i ukusno skuhanu i posluženo. Rado je iznenadila sestre kojom slasticom za blagdane, imendane ili u kojoj drugoj prigodi.

Sestre, kojima je bila poglavarica, rado se sjećaju sestre Marijele kao dobre susestre i dobrohotne i brižne poglavarice. Bila je duhovita i rado se šalila na svoj račun. Sjeća se kako joj je tata kao djevojčici rekao da se ne isplati svađati i prepirati. Toga se držala i kasnije. Bila je miroljubiva, mudra i razborita. Znala je u zajednici stvoriti ugodno ozračje i voljela je svoje sestre.

Hvala ti, draga sestro Marijela, za tvoju ljubav i dobrotu koju si nam iskazivala. Ostat ćeš nam uvijek u lijepoj uspomeni, kao dobra i draga sestra. Vjerujemo da si ti sretno stigla u zagrljaj Očev. Moli se za nas da i mi sretno stignemo svojem cilju i da zajedno slavimo Gospodina.

Pokoj vječni tvojoj plemenitoj duši!

s. Paskala Križan

Nagovor:

SPROVOD S. MARIJELE (MANDE) BABIĆ

Đakovo, 10. 11. 2018.

Uvod u misu

Bog nas sabra u sredini ovoga dana na gozbu svoga Sina. On je i domaćin i gost... Čudesno je to: *Bog sjeda za stol s nama ljudima! Bog se daje nama ljudima...* Ova euharistija je dragocjena postaja našega puta na kojoj nas Bog krijepi; ona je i predokus one gozbe koju nam u svojoj domišljatoj, neizrecivoj ljubavi priprema „na kraju dana“, u vječnosti prema kojoj već korača naša **draga s. Marijela** od koje se s osobitom ljubavlju opraštamo.

Svima vama koji ste s njom na ovozemljskom životnom putu bili vezani i na bilo koji ga način dijelili, kako vama - dragim *sestrama po krvi i drugoj rodbini*, te poznanicima -, tako vama - poštovanim *sestrama sv. Križa* - koje ste dijelile s njom zajedništvo života u nasljedovanju Kristove ljubavi, izražavam (uime prisutnih svećenika i svoje ime) iskrenu kršćansku blizinu. Sjedinjujemo se s vama u zajedništvu molitve hvale za samozatajni, a tako vjerni život drage Pokojnice, te prošnje kojom pratimo njezin put u dom Očev.

Prizovimo sada ponizno milosrđe Krista Gospodina, kako bi nas ono posvema očistilo, te sve nas – napose pokojnu s. Marijelu – učinilo dostojnom nebeske gozbe Jaganjčeve.

Homilija

Danas bih s vama, braćo i sestre, promišljao o malo neobičnoj temi za ovakvo zajedništvo, kojim molitveno pratimo jednu svoju Sestru u vjeri na nebesku gozbu Krista Kralja. Već nam nju daju naslutiti biblijski odlomci koje smo slušali. To je tema gostoljublja... „*Gostoljublja ne zaboravljajte...*“... Rekao bih prvenstveno Božjega prema nama, a onda i našega koje je uzvrat njegovom, te bližnjima... Zato razmišljajmo o gostoljublju puno šire, nego smo naviknuli, na biblijski način...

Kako se život s. Marijele, njezino redovničko služenje kroz mnoge godine – i to ćemo je svi pamtiti – vezivao uz *domaćinske poslove, uz kuhinju... mislim da ovo pristaje...* I puno šire – uz kapelicu, što smo katkada manje primjećivali... A ona je znala povezivati jedno i drugo, vođena duhom iste ljubavi, prave ljubavi. Ona je dobrotom svoga srca prepoznavala veliko Božje gostoljublje, te na njega uzvraćala tihim, predanim, požrtovnim služenjem na mnoge načine.

Gostoljubljem prema Gospodinu samome. Poput Marte koju spominje današnje Evanđelje. One Marte koja je – poučena Isusovim savjetom dozrela – pa je umjela u svom životu davati pravo mjesto povezanosti s njim, Učiteljem života u molitvi, razmatranju, čitanju duhovnoga štiva, životopisima svetaca, crkvenoga tiska... Iznjedrila ju je pobožnost njezine obitelji iz koje je potekla, te nam je uvijek bila **primjerom ustrajne, zdrave pobožnosti**, koju je živjela s vjernicima u sredinama gdje je obavljala službe u svojoj zajednici. Znala nam je nenametljivo prepričati što je poticajnoga pročitala, te – iako nije bila po prvoj zadaći katehistica – evangelizacijski je djelovala.

Odlikovala se, uistinu, **mudročću života** – u pogledima, stavovima, postupcima...

Gostoljubljem prema bližnjima. Do zadnjih dana gotovo shvaćala je da bližnjima može služiti naoko sporednim, a bitnim, iako često i od nas manje cijenjenim, poslovima u kuhinji, u pripremanju hrane. (*Vidite, kako nijedan posao ne bismo smjeli, pa niti u pomisli, manje vrednovati!*) S. Marijela je bila **kuharica kakvu se može samo poželjeti**. Ona je u revnom pripremanju obroka, s puno ljubavi, shvaćala da služi. Davala je sebe do kraja – godinama, ne štedeći se. To ju je koštalo i zdravlja. I od malo namirnica, znala je čuda napraviti. Sjećam se osobno takvih prilika. Dok su se brojni sustolnici u sjemenišnim, samostanskim, župnim domovima krijepili ukusnom hranom, s. Marijela je ostala nezapažena a prisutna. To su njezino gostoljublje osjećali siromasi i potrebni, koji su zakucali na vrata, pa je i za njih imala sluha.

Njezino gostoljublje nije se samo osjećalo u pripremi hrane, domaćinskim poslovima, nego puno šire – u njegovanju dobrohotnih međusobnih odnosa u zajednicama gdje je bila, napose kada joj je povjeravana služba kućne poglavarice. Zračila je sabranošću, smirenošću, dobrotom i to je isto promicala oko sebe. Zatim finoćom, poštovanjem po onoj: „**Pretječite jedni druge poštovanjem...**“

Svoje gostoljublje izražavala je onda neopterećenošću u komunikaciji, jer je uvijek bila vođena iskrenom, dobrom nakanom u srcu; zato onda i **nesputanom vedrinom, optimizmom, pa i humorom**. Koliko puta smo se znali nasmijati s njom... A to nije izraz neozbiljnih osoba, kako nekada mislimo, nego istinski slobodnih, radosnih osoba... Vedrina i radost kojom je zračila puno puta je bila duša odnosa i ozračja u zajednicama gdje je bila. Činila je to nenametljivo... kako čine osobe čiste, nehinjene ljubavi.

Ona je primjer Marte koja se brinula za ugodnost kod stola u blagovanju, ali i one koja – kao u današnjem Evanđelju – postojano ispovijeda: „*Da, Gospodine! Ja vjerujem da si ti Krist, Sin Božji! Onaj koji dolazi na svijet*“. Mi smo navikli Martu gledati naoko kroz Isusov prijekor: „*Martta, Marta...*“ ali ne i kroz ovu ispovijest

koja prethodi Kristovoj mucii, smrti i uskrsnuću. Ona je među prvima, prvim ženama (to premalo zapažamo!), pristala uz Isusovu riječ: „**Ja sam uskrsnuće i život...**“ Da, Marta... Da – smijemo reći – i s. Marijela...

Ona sada, uistinu, izlazi i ovoga zemaljskoga doma i ide Kristu ususret; iz naše zemaljske Betanije u nebeski Jeruzalem; do sada nadomak njemu, sada ulazi u njega... Pratimo je svojom ljubavlju i molitvama. I počeni njezinim nenametljivim primjerom ne zaboravimo Apostolov poučak: „**Gostoljublja ne zaboravljajte... njime neki i anđele pogostiše**“... Iskazao sam Krist svoju gostoljubivost našoj Sestri i jednom svima nama i posadio nas za svoj stol u nebeskom kraljevstvu... Amen.

Ivan Lenić, župnik i dekan u Sl. Brodu 1

Sestra M. SVETOSLAVA, Ana NIKOLIĆ



Rođena: 23. svibnja 1934.
Prvi zavjeti: 15. svibnja 1959.
Umrkla: 2. prosinca 2018.

Na prvu nedjelju došašća, kada radosno iščekujemo Isusov dolazak, Gospodin je k sebi, u 17,10 sati, pozvao svoju vjernu službenicu, našu dragu sestru Svetoslavu.

Sestra Svetoslava rođena je u Đakovačkim Selcima, u kršćanskoj obitelji, kao šesto dijete, od oca Pere i majke Terezije rođene Pavičić. Kao dijete bila je vrlo žive naravi. Kada je došlo vrijeme da ide u školu i na vjeronauk, rado je to činila. Dan Prve sv. Pričesti bio joj je jedan od najdražih dana u djetinjstvu. Svetu Potvrdu primila je s dvanaest godina. I taj joj je dan bio drag i poseban.

Po završetku škole, radila je u polju, vrtu ili po kući, a bila je i pastirica. Rado je čitala dobre knjige, napose živote svetaca. Najviše joj se svidio život svete Male Terezije. Ta knjiga pobudila je u njoj želju za samostanskim životom. Išla je na zabave i igre s prijateljicama, ali pravo veselje nije u tom osjećala. Puno se molila i boravila pred Svetohraništem. Osjetila je da ju Gospodin zove da ostavi svijet i pođe za njim. Obratila se gosp. Župniku za savjet. On joj je rekao neka se moli Majci Mariji i neka se često pričešćuje, tako će znati koji je njezin životni put. To joj je pomoglo donijeti konačnu odluku o odlasku u samostan.

Kada je rekla roditeljima svoju želju, na početku su se protivili, ali su kasnije pristali. Javila se u samostan i bila je primljena 1956. godine, u 22. godini života.

U samostanu se lijepo snašla. Kao kandidatice radila je u pekari, što je rado činila. Poslije je išla na filijalu u Babinu Gredu. Tamo je pomagala u crkvi, u vrtu i po kući. Bila je pozvana u Đakovo, u postulat, što ju je jako obradovalo. Za to vrijeme upoznala je više redovnički način života i bila je dragom Bogu jako zahvalna što ju je pozvao. Radosno se spremala za ulazak u novicijat. Vrijeme novicijata usporedila je s Isusovim skrovitim životom u Nazaretu. Dobila je ime sestra Svetoslava.

Tijekom svojega redovničkog života sestra Svetoslava trudila se darove, kojima ju je dragi Bog obdario, iskoristiti na dobro drugih, svojim vjernim, marljivim vršenjem povjerenih joj dužnosti. Imala je dar te se u svakoj dužnosti dobro snalazila. S pouzdanjem u pomoć Božju prihvatila je svaku dužnost koja joj je bila povjerena. Najviše je vremena provela u kuhinji, u više zajednica: Trnavi, Piškorevcima, Đakovu, Otoku, Zagrebu, Vrbanji, Đakovici, Vinkovcima i Novoj Bukovici. Kućne poslove obavljala je u Đakovu, Osijeku, Brodskoj Varoši, Zagrebu, u Marijinu domu. Zadnje mjesto aktivnoga djelovanja bilo je u Domu Majke Terezije u Đakovu. Tamo je marljivo radila do 2011. godine. Poslije toga prešla je u zajednicu bolesnih sestara, *Dom sv. Josipa*, gdje je vršila male službe, ali najviše vremena provodila je u molitvi. Posebno je štovala blaženu majku M. Tereziju Scherer i njoj se utjecala u svojim potrebama, kao i u potrebama onih koji su joj se preporučili u molitve. Sestrama je rado izrađivala i popravljala krunice. Kada bi joj neka sestra donijela krunicu na popravak, ona se nasmijala i znala je reći: *Vidi se da ste se dobro molili. Kao plaću za popravak izmolite jednu Zdravomariju za mene!*

Našu sestru Svetoslavu Gospodin je obdario dobrim srcem koje je kucalo za njega i za sve potrebne koji su se našli na njezinu životnom putu.

Svaki je posao obavljala rado i savjesno. Nije se tužila na poteškoće. Razumjela se i u ostale domaćinske poslove, pa i u kućanske aparate, te je znala pomoći kada bi koji aparat zatajio.

Radi svih njezinih darova i sposobnosti, sestre su poglavarice uvijek mogle na nju računati da će poći onamo gdje se pokaže potreba. Bila je šutljiva i ozbiljna i tako je davala primjer redovnice koja s Bogom provodi dane svojega života. U molitvi je crpila snagu za strpljivo podnošenje životnih teškoća, kao i raznih bolesti koje su je u životu pratile.

Hvala ti, draga sestro Svetoslava, za tvoju vjernost i ustrajnost do kraja života. Ti si već stigla u vječnu domovinu i vjerujemo da si ugledala Onoga kojemu si bila vjerna te da ćeš u društvu nebesnika radosno proslaviti rođendan svojega Zaručnika. Moli se za nas koji smo još na putu prema vječnosti.

Pokoj vječni tvojoj plemenitoj duši!

s. Paskala Križan



Sestra M. Hugolina, LUCIJA Kovačević

Rođena: 13. prosinca 1926.
Prvi zavjeti: 17. travnja 1947.
Umrla: 13. prosinca 2018.

Jedan bogat redovnički život, život molitve, rada i patnje ušao je u drugu dimenziju kada je sestra Hugolina, 13. prosinca 2018. godine, u 4 sata ujutro, nakon naporna puta, pohrlila svojemu Gospodinu da ju On odmori i prožme svojim Svjetlom, u društvu sv. Lucije i nebeskih miljenika. Duga je i sadržajna životna priča drage sestre Hugoline. Odabiremo samo neke detalje.

U selu Mrzović, nedaleko od Đakova, ugledala je ona svjetlo dana 13. prosinca 1926. godine i tako si je već danom rođenja donijela ime na koje je istoga dana krštena u župnoj crkvi u Vrbici: Lucija. Na blagdan nebeske blaženice Gospodin ju je i u vječnu svjetlost pozvao.

Marljivi roditelji, Antun i Marija rođena Orkić, odgajali su svoju djecu u kršćanskom duhu: moli i radi. Uz sestru i braću odrastala je upoznavajući svoje naravne sklonosti koje je dobra majka znala primjereno odgajati. *Milina kućnog praga i prvi dražesni dani provedeni u toplom zagrljaju mile majke*, zapisala je ona, pratili su njezine korake u život. Polazak u školu i ujedno priprema za Prvu pričest, koju je primila u drugom razredu, bio je događaj na koji se uvijek s radošću vraćala. U rodnom je selu završila pučku školu, a građansku (4 godine) je nastavila kod Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu, kamo ju je usmjerila njezina teta, naša sestra Jelka Kovačević. Ušla je u „Mali konvikt“ i marljivo je prionula knjizi. Tu je otkrivena njezina nadarenost: bila je glazbeno nadarena i znala je *risati*. Vrlo dobrim uspjehom završila je školu. Prije ulaska u Samostan zapisala je: *Tu sam, gledajući časne sestre, dobila pravu volju da stupim u samostan. Takvu sam želju osjećala još kao mala i kod kuće, jer sam na upite svoje učiteljice što ću biti, uvijek odgovorila: Ja ću biti časna sestra.*

Kad je napunila šesnaest godina, pokucala je na vrata Samostana i 4. kolovoza 1942. godine primljena je među kandidatice. Nakon kratke pouke o redovničkom životu, započela je s još nekoliko kandidatice pohađati učiteljsku školu (preparandiju) kod sestara Milosrdnica sv. Vinka Paulskoga u Zagrebu. Kada su 1945. godine *nove vlasti* preuzele školu, Lucija je upravo bila završila treći razred. Novi sistem obrazovanja u komunističkom društvu nije bio prihvatljiv za sestre-učiteljice, niti su sestre bile poželjne u obrazovanju i odgoju mladih, pa je njihova učiteljska zadaća ovdje doživjela svoj kraj. Lucija napušta školu i dolazi u Đakovo. Započinje postulat te na ulasku u novicijat 1946. godine dobiva ime sestra M. Hugolina. Rat i poraće sa svojim nedaćama ostavljali su različite posljedice u životu mladih ljudi. Tuberkuloza je harala i u samostanima i naočigled odnosila živote. Razboljela se i sestra M. Hugolina. Kako nije bilo lijekova, a ishrana je bila oskudna, ona se svjesno pripremila na smrt. Nije htjela samo tako otići s ovoga svijeta. Stoga je 1946. godine napisala *Oproštajno pismo svojim dragima*. Ono je protkano dubokom vjerom u radost susreta s Bogom i sigurnošću prolaza kroz umiranje, kojega se tijelo plaši: *Sigurno vam je poznato da sam bolesna i da izgaram poput svijeće na oltaru Božje ljubavi... Oh, vjerujem da će mi On, koji mi je uvijek bio SVE, dati jakosti te će njegova siromašna zaručnica prijeći još dio ove Kalvarije i raspeće do vječnog Uskrsa... Nemojte se žalostiti zbog moga odlaska u lijepo nebo. Još malo i nestat će svih muka, a ja ću se sretna preseliti u vječnu domaju, u svoj rodni kraj, u vječni Jeruzalem. ... Raspeta ljubav na Križu nam je to zaslužila... Istina, nemam čime platiti put do neba. Oslanjam se na Isusa. On će sam platiti putne troškove i ulaznicu.* Nije ona zaboravila preporučiti se u molitvu *da sretno otplovi u milu vječnost*, ali ni moliti za oprostjenje i blagoslov od svih s kojima je živjela. Samostan je u tom oproštaju nazvala *čarobnim morem po kojem je ugodno plovila od onda kada je poslušala Isusov poziv da ostavi varavi svijet*. Ona podsjeća roditelje na one koji su iz roda već prešli u vječnost: *Mili Bože, kakav će to biti susret! To će biti život, život čiste svete radosti!*

No, u tu će radost prije nje ući svi oni s kojima se tada opraštala! Ona se, naime, oporavila, položila 1947. godine Prve zavjete te se, uz blagu poštedu, uključila u djelovanje sestara: u službu bolesnicima u Zagrebu - na Dječjoj klinici, zatim bolnici u Cetinju (1950-1951.), potom u

Provincijalnoj kući u paramentu, godinu je dana bila u Herceg Novom, gdje se ponovno pojavila bolest te je od 1952. do 1955. godine provela u Zagrebu, na Vrhovcu, zbog liječenja. Nakon oporavka namještena je na lakše poslove u bolnici u Pakracu (1955.-1958.). Novoj komunističkoj vlasti bile su i u bolnicama časne sestre opasna radna snaga, pa je zaredalo otpuštanje iz bolnica. Pakrac nije bio pošteđen. Za sestru M. Hugolinu sestre poglavarice lako su našle novo polje djelovanja, koje se upravo otvaralo u Nuštru. Za taj novi, župni apostolat dobro joj je došlo sve što je u tri godine učiteljske škole naučila kod sestara milosrdnica, te je izvrsno pokrivalo potrebe župa, s kojih su udaljeni učitelji koji su držali vjeronauk i svirali u crkvi. Sestra M. Hugolina marljivo je učila i svladala sviranje harmonija, a kasnije i orgulja. Taj novi apostolat u ono je doba bio pravi pionirski pothvat, a obuhvaćao je puno više od vjeronauka i sviranja u crkvi. U osiromašenim župama nisu sestre za svoj rad mogle biti odgovarajuće nagrađene, niti su se mogle time uzdržavati. Snalazile su se na različite načine. Sestra M. Hugolina je odmah iskoristila svoju spretnu ruku za slobodno risanje te je cvjetnim motivima oslikavala jastučice na crnom samtu, koje su sestre mogle prodati i koliko toliko ublažiti oskudicu. Nakon Nuštra zaredale su župe njezina djelovanja: Ilača, Rokovci, pa opet Nuštar, Komiža i, konačno, Srijemska Mitrovica od 1989. godine, gdje je ostavila neizbrisive tragove.

Uz svoje redovite dužnosti u župama, obavljala je i službu kućne poglavarice u Ilači (1964.-1966.), Rokovcima (1971.-1977.), Komiži (1983.-1989.), Srijemskoj Mitrovici (1993.- 1999.). Kao vrsna voditeljica crkvenoga zbora djelovala je ujedno i kao vjeroučiteljica. S ljubavlju je pripremala djecu za Prvu pričest i sakramente. Dok je druge odgajala, nije zaboravljala raditi i na sebi, oplemenjivati svoju narav. Uz pomoć Božju i rad na sebi, postala je blaga i strpljiva. Zacijelo nije zaboravila svoju želju *za vječne zavjete – da joj od prve revnosti ništa ne oduzmu godine koje dolaze!* Taj se rad na izgradnji same sebe očividno nastavio. Bila je, naime, obljubljenka posvuda kamo bi došla, sigurna u nastupu, organizirana i spretna. Profinjena u ophođenju, znala se vrlo lijepo izraziti. U kontaktu s ljudima bila je ugodna, vrlo sposobna učiteljica i odgojiteljica. Svoje dobre kontakte s djecom, roditeljima i pjevačima njegovala je i nakon odlaska u drugo mjesto.

Kada ju je 1989. godine redovnička poslušnost dovela s krajnjeg juga (Komiža) na istok, u Srijemsku Mitrovicu, gdje je nastavila rad u župnom apostolatu, koji su započele sestre desetljećima prije nje, nastavila je "zidati" na temeljima svojih prethodnica - što su ljudi uvijek cijenili. Brižljivo je čuvala i poštivala drevnu srijemsku tradiciju i napjeve. Ali, kako je voljela svoju Družbu, *kojoj je svim srcem pripadala, učila je svoje pjevače i pjesme koje su skladale sestre iz Đakova, promovirajući tako glazbenu baštinu sestara.* Sestra M. Hugolina nije mogla ni slutiti da će se u nadolazećim godinama od nje tražiti još jako puno žrtve, razbora i prisebnosti duha. Počeo je Domovinski rat. Odlazak u Đakovo bio je nesiguran. Išlo se preko Vojvodine, Mađarske, Donjega Miholjca i Osijeka. *Svaki put smo je ispraćali na duhovne vježbe i godišnji odmor sa zebnjom iščekujući da nam se ponovo vrati. ... i vraćala nam se uvijek iznova da s crkvom u Srijemu podnosi žegu dana i studen noći, napuštajući Domovinu i drago Đakovo, dolazeći u Srijem kao svojevrsna misionarka. Bila je odmjerena redovnica, bez puno suvišnih riječi, bez nepotrebne priče, osoba bez pretvaranja i glume. Rado se susretala s ljudima, slušala njihove poteškoće, tuge i žalosti, te, na sebi svojstven način, znala udijeliti pokoji pametan i uvijek jednostavan savjet, a u situacijama kada je bilo teško savjetovati ili kad savjet nije bio dostatan, znala je moliti... - napisao je o njoj njezin pjevač gospodin Ivan Cingeli iz Mitrovice.*

Bez obzira na sve okolnosti, nije se tužila, niti je mrmljala. Kada više nije mogla obavljati orguljašku službu, ona je sestri koja ju je zamijenila 2001. godine predala dužnost i ostala u zajednici sve do 2010. godine, prihvaćajući se kućnih poslova. Radila je svojim snagama primjerenije poslove – pisanje nota, ručni rad, spremanje. Zacijelo nije zaboravila ni svoju pripremu na smrt, onu iz mladosti. Ostala je mirna, unatoč staračkim tegobama koje su je salijetale i neugodnostima na koje se nailazilo u toj dijaspori.

Već ozbiljno bolesna, premještena je 2010. godine iz Mitrovice u zajednicu sv. Josipa u Đakovu. Tu je provodila svoje bolesničke dane u molitvi i podnošenju tegoba. Zbog oslabljena vida spotaknula se i slomila kuk. Nakon operacije više se nije oporavila, nego je još posljednjim patnjama utvrđivala

vjeru svoje mladosti u kojoj je već tada promatrala *smrt kao zlatni ključ koji otvara divna vrata neba*.

Uza svu vjeru i nadu, znala se preporučiti u molitve riječima: *Nemojte misliti da za koludricu ne treba moliti jer od onih kojima je više dano, više će se i tražiti*.

I zaista, kao da je Gospodin od nje tražio „više“ jer je produžio njezino umiranje i njezine patnje. Više godina nije mogla komunicirati s okolinom.

Draga naša sestro Hugolina, doviđenja na Gozbi Janjetovoj! Zahvaljujemo Ti za bezbrojne žrtve, usrdne molitve i za tvoj divni primjer ljubavi prema Gospodinu, svojem zvanju, Crkvi, Družbi i svakom čovjeku. Tvoje potpuno predanje, koje si davno još u mladosti izrekla, sada se u potpunosti i ostvarilo. Otpočini od svih svojih napora i uživaj puninu svjetlosti, radosti i mira nebesnika. Tako neka bude!

s. M. Jacinta Mandura